Dokumentacja historyczno-konserwatorska budynku przy ul. Przedzamcze 3 w Toruniu z programem konserwatorskim

autor: mgr Piotr Dąbrowski
dyplom UMK nr 2006

konsultacja archiwistyczna: mgr Jarosław Pawlikowski

Toruń lipiec-sierpień 2024

Spis treści

1.0	**WSTĘP**	**s. 1**
2.0	**INFORMACJE PODSTAWOWE**	**s. 2**
3.0	**ZARYS HSTORII**	**s. 3**
	Ikonografia	**il. 1-17**
4.0	**STAN ZACHOWANIA**	**s. 8**
	Fotografie stanu zachowania	**fot. 1-54**
5.0	**POGRAM KONSERWATORSKI**	**s. 9**
	5.1 Zalecenia wstępne	**s. 9**
	5.2 Zalecenia szczegółowe	**s.10**
Rysunki koncepcyjne stolarek okiennych		**Rys. 1- 11**
Rysunki koncepcyjne stolarek drzwiowych		**Rys. 12-15**
Projekt kolorystyki		**Rys. 16-17**
Rysunek koncepcyjny okiennic		**Rys. 18**

2.0 **INFORMACJE PODSTAWOWE**

Obiekt usytuowany na terenie dawnego zamku krzyżackiego, eksponowanego obecnie w formie trwałej ruiny. Wzniesiony w pasie pokrywającym się z korytem dawnej północnej fosy zamku wysokiego. Od wschodu i południa otoczony terenem splantowanym. Elewacja północna zwrócona ku ulicy Przedzamcze. Po przeciwnej stronie jezdni budynek dawnego Szpitala Miejskiego.

adres: ul. Przedzamcze 3, 87-100, Toruń
obręb: 16
działka: 140/1

Budynek wpisany do rejestru zabytków nieruchomych pod numerem A/1555 - wpis z 27.08.1927 r. oraz gminnej ewidencji zabytków Miasta Torunia pod numerem 93.

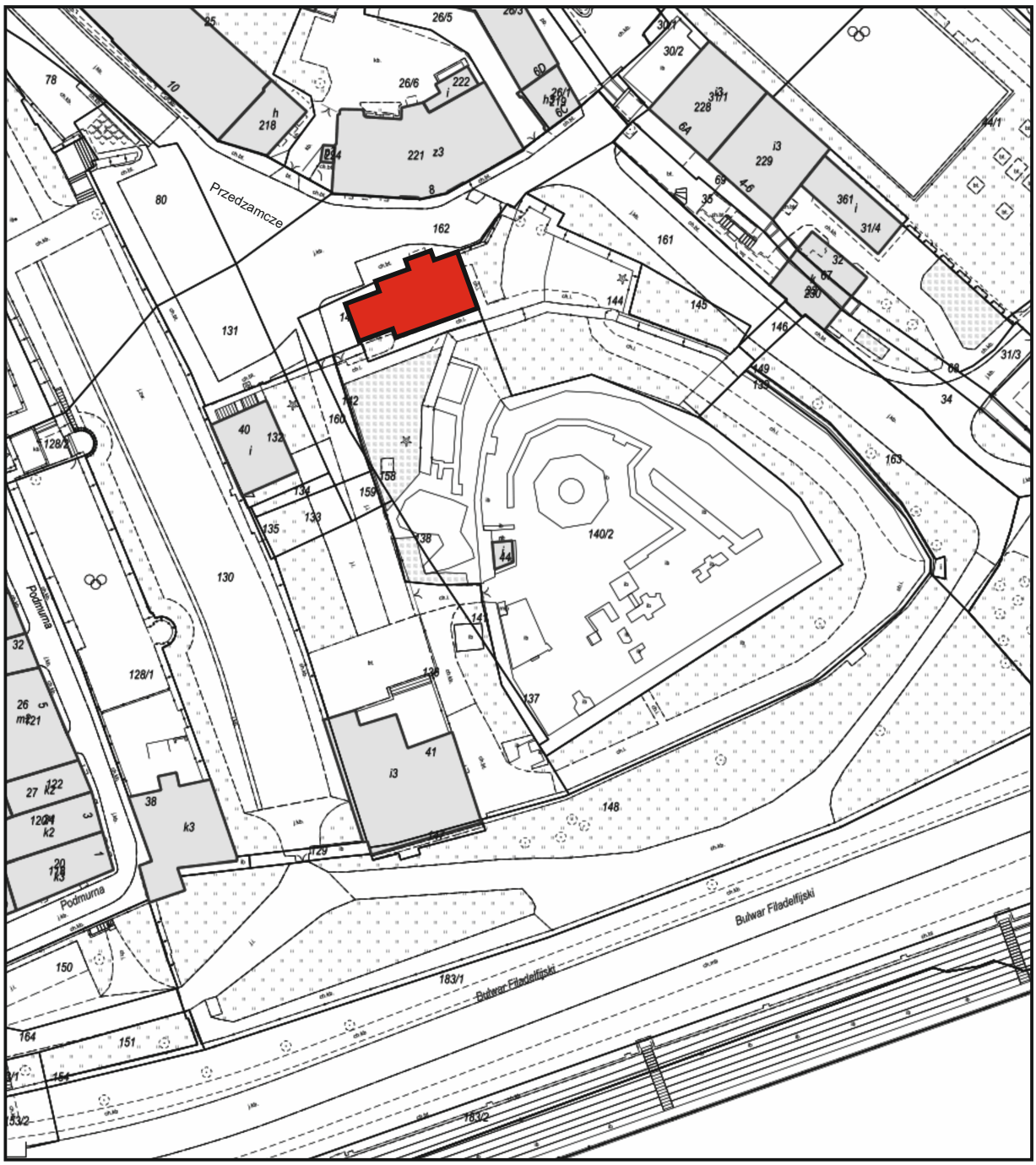

Budynek przy ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń - plan sytuacyjny, skala 1:1000.

3.0 **ZARYS HISTORII**

Budynek *Generałówki* znajduje się na terenie dawnego zamku krzyżackiego komturii toruńskiej,
w pasie wewnętrznym fosy zamkowej obiegającej międzymurze zamku wysokiego. Północna elewacja budynku, skierowana na teren dawnego górnego przedzamcza, posadowiona jest na średniowiecznych reliktach kontrskarpy fosy.

Zamek toruński wzniesiono w latach 1251–1263. Pierwsza wzmianka, datowana na 1255 r., potwierdzająca istnienie budowli pochodzi z dokumentu biskupa sambijskiego Henryka, z którego wynika, że w momencie powstania dokumentu przygotowywano się do wnoszenia murów zamkowych i wieży. Data 1263, uznawana za koniec zasadniczego etapu budowlanego, dotyczy prac przy wznoszeniu kaplicy zamkowej[1].
W lutym 1454 r. rada miejska, w porozumieniu z Tajną Radą Związku Pruskiego, zażądała poddania twierdzy miastu. Po odmowie, miasto przystąpiło do oblężenia warowni, którą obsada poddała po trzech dniach. Symbolicznym momentem wyparcia administracji zakonnej było wysadzenie wieży zamkowej, co zapoczątkowało kilkumiesięczny proces rozbiórki kolejnych części zabudowań zamkowych[2].

Przez szereg lat teren zamku wysokiego funkcjonował jako wysypisko śmieci. W roku 1591 r. burmistrz toruński Henryk Stroband przedstawił Radzie memoriał zawierający postulaty naprawy, wzmocnienia i przebudowy w duchu nowożytnym fortyfikacji miejskich. Efektem memoriału było m.in. przekształcenie przestrzeni dawnego zamku wysokiego, wraz z południowym i wschodnim międzymurzem, na nowożytny szaniec z nadszańcem[3].
Zagospodarowanie przedzamcza północnego, wzdłuż ulicy biegnącej od Bramy Kotlarskiej do młynów usytuowanych na terenie dolnego przedzamcza, nastąpiło krótko przed 1630 r. Na obszarze tym dokonano parcelacji, wyodrębniając 14 działek, z czego 7 przeznaczono pod zabudowę mieszkaniową. Jedna działka przypadła szpitalowi św. Marii Magdaleny, a na 6 pozostałych wzniesiono farbiarnię
i utworzono składy. W późniejszym czasie parcelacja uległa nieznacznemu rozdrobnieniu. W 1703 r. stan własnościowy tej części wyglądał następująco: 4 działki były własnością garbarzy, 3 kupców, 2 piwowarów, po jednej działce posiadali cejgmacher, farbiarz i nożownik. W dalszym ciągu funkcjono-

---

[1] T. Jasiński, *Toruń XIII-XIV wieku – lokacja miast toruńskich i początki ich rozwoju (1231-około 1350)* /w:/ *Historia Torunia*, T. 1, Toruń 1996, s. 125-126.
Biskup Henryk finansował w 1255 r. budowę którejś z zamkowych wież, patrz.: Z. Nawrocki, *Zamek krzyżacki w Toruniu XIII-XXI w.* /w:/ *Zamek krzyżacki w Toruniu XIII-XXIw. Studium historyczno-architektoniczne z katalogiem detalu architektonicznego ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu*, Toruń 2017, s. 23.
[2] Z. Nawrocki, op. cit., s. 71.
[3] B. Dybaś, *Początki nowożytnych fortyfikacji Torunia*, Zapiski Historyczne 1994, T. LIX, z. 1, s. 35, patrz także: *Memoriał burmistrza Henryka Strobanda: "Von Befestigung der Stadt Thorun" z roku 1591* /w:/ *Miscellanea źródłowe do historii kultury i sztuki Torunia*, Wrocław 1989.

wała tu farbiarnia, szpital, młyn zbożowy i mennica. Miejsce trzech spichlerzy zajmowały pogorzeliska, a dwie sąsiadujące z nimi parcele były niezabudowane[4].

Przyjęte datowanie budowy obiektu na koniec XVIII w. nie jest jednoznacznie potwierdzone. Działki nr 301 i 302 obejmowały znaczny obszar, który był dość gęsto zabudowany przede wszystkim obiektami gospodarczymi i produkcyjnymi. Już w 1703 roku działka nowomiejska nr 301, pełniąca głównie funkcję placu do produkcji materiałów budowlanych, zawiera również jakieś obiekty mieszkalne: *mieszkanie na murze, w którym mieszka miejski pachołek budowlany, stare mieszkanie przy ziemi, w którym mieszka starszy pachołek do mieszania*.

Spis kominowy z 1794 r. wymienia dom wolnostojący, mający 1 komin, 2 rury piecowe i 1 kominek, który można utożsamiać z interesującym nas obiektem. Co ciekawe, taksa z 1818 r. wymienia na działce nr 301 jedynie 2 budynki o konstrukcji szkieletowej. Murowany dom mieszkalny w otoczeniu dużego podwórza i ogrodu pojawia się dopiero w dokumencie z roku następnego.

Na działce sąsiedniej nr 302 (później połączonej z działką nr 301) w tym samym czasie wymienia się 2 murowane domy ogrodowe – z czego jeden o konstrukcji mieszanej – murowany i szkieletowy, drugi szkieletowy, mały budynek kuchni, kręgielnię, 3 budy do zabaw[5]. Opisany stan zabudowy wydaje się być odzwierciedlony na planie miasta Torunia z roku 1816[6].

Jeszcze w 1819 r. budynek pozostawał własnością Kamlarii miejskiej. Od 1830 r. figuruje już jako własność Pruskiego Skarbu Wojskowego. W latach następnych budynek przynależy lub był użytkowany przez:

1866 - zum alten Schloss nr 300/301 - Fortifikations-Bauhof No.6 (*Allgemeiner Wohnungs-Anzeiger für die Stadt Thorn pro 1866*)
zum alten Schloss nr 302 – Kämmereiplatz (*Allgemeiner Wohnungs-Anzeiger für die Stadt Thorn pro 1866*)

1869 - alten Schloss nr 300/301 – Fortifikationsbebäude (*Allgemeiner Wohnungs-Anzeiger für die Stadt Thorn pro 1869*)
alten Schloss nr 302 – Kämmereiplatz (*Allgemeiner Wohnungs-Anzeiger für die Stadt Thorn pro 1869*)

1876 - alten Schloss nr 301 – własność Skarbu Wojskowego, zamieszkały przez H. Hauptmanna, kapitana wojsk inżynieryjnych (*Thorner Adress-Buch für das Jahr 1876*)
alten Schloss nr 302 – własność miejska – Pockenstation (*Thorner Adress-Buch für das Jahr 1876*)

1880 – vor dem Jakobsthor nr 301 – własność Skarbu Wojskowego, zamieszkały przez Lindowa,

---

[4] K. Mikulski, Przestrzeń i społeczeństwo Torunia od końca XIV do początku XVIII w., Toruń 1999, s. 376.

[5] AmT sygn. Kat. II IV 20, II IV 24; AmT sygn. C 2147, C 7348; C 8327; C 8347, C 8774; KW Neustadt T. 10, k. 301, k. 302; KW nr 42912, nr 42913.
Patrz również: Z. Nawrocki, W. Nawrocka, D. Krakowiecka-Górecka, S. Jarosz, K. Milanowski, *Toruń, Blok „Z-W1" zabudowa w obrębie: Podmurnej, Szerokiej, Przedzamcze i Bulwaru Filadelfijskiego. Obiekty usytuowane na zewnątrz zamku głównego*, Toruń 2002, Archiwum MKZ sygn. 2760/7

[6] *Plan von Der Königlichen Westpreussischen Stadt Thorn*, 1816, APT sygn. Kart. 292 T. 471 .

majora wojsk inżynieryjnych (*Thorner Adress-Buch für das Jahr 1880*)
alten Schloss nr 302 – własność miejska – Pockenstation (*Thorner Adress-Buch für das Jahr 1880*)

1884 – Schloßstraße nr 301 – własność Skarbu Wojskowego, zamieszkały przez O. Keissnera, kapitana wojsk inżynieryjnych (*Thorner Adress-Buch für das Jahr 1884*)
alten Schloss nr 302 – własność miejska – Pockenstation (*Thorner Adress-Buch für das Jahr 1884*)

1892 – Schloßstraße 1 – Skarb Rzeszy, Fortyfikacje Królewskie, zamieszkały przez kapitana W. Voigtla, (*Thorner Adress-Buch für das Jahr 1892*)
Schloßstraße 2 – Skarb Rzeszy, Fortyfikacje Królewskie, zamieszkały przez wałmistrza H. Engela (*Thorner Adress-Buch für das Jahr 1892*)

1897 – Schloßstraße 1 – Skarb Rzeszy, Fortyfikacje Królewskie, zamieszkały przez porucznika P. Buchholza i W. Dobberkaua, (*Adress-Buch derStadt Thorn, Podgorz u. Mocker sowie des Landkreises Thorn für das Jahr 1897*)
Schloßstraße 2 – Skarb Rzeszy, Fortyfikacje Królewskie, zamieszkały przez wałmistrza H. Engela (*Adress-Buch derStadt Thorn, Podgorz u. Mocker sowie des Landkreises Thorn für das Jahr 1897*)
1904 – Schloßstraße 2 – Skarb Rzeszy, Fortyfikacje Królewskie, zamieszkały przez wałmistrza Giertha (*Adressbuch nebst Allgemeinem Geschäftsanzeiger von Stadt und Landkreis Thorn auf das Jahr 1904*)

1908 – Schloßstraße 1 – Skarb Rzeszyzamieszkały przez starszego budowniczego fortyfikacji Otto Heinricha i wdowę Emilie Schnell (*Adressbuch für Thorn: Stadt und Land*, 1908)
Schloßstraße 2 – Skarb Rzeszy, zamieszkały przez starszego wałmistrza Wilhelma Giertha (*Adressbuch für Thorn: Stadt und Land*, 1908)

1912 – Schloßstraße 1 – Skarb Rzeszy, zamieszkały przez starszego budowniczego fortyfikacji Otto Heinricha i wdowę Emilie Schnell (*Adressbuch für Thorn: Stadt und Land*, 1912)
Schloßstraße 2 – Skarb Rzeszy, zamieszkały przez stolarza Bertolda Liebinga (*Adressbuch für Thorn: Stadt und Land*, 1912)

1919 - Schloßstraße 1 – Skarb Rzeszy, zamieszkały przez starszego budowniczego kapitana Otto Heinricha (*Einwohnerbuch von Thorn und Umgebung,* 1919)
Schloßstraße 2 – Skarb Rzeszy, zamieszkały przez starszego mistrza gołębiarskiego Berthold Liebinga (*Einwohnerbuch von Thorn und Umgebung,* 1919)

Działki przejęte przez Gminę Miejską Toruń

1920 – Działki przejęte przez Skarb Państwa Polskiego

1923 – Przedzamcze 1 – Skarb Wojskowy, zamieszkały przez generała Henryka Zemanka (*Księga adresowa miasta Torunia wraz z Podgórzem i powiatem Toruń-Wieś*, 1923)

Generał Henryk Zemanek w lipcu 1922 r. został mianowany komendantem Obozu Warownego Toruń, a w listopadzie zastępcą dowódcy Okręgu Korpusu nr VIII.

W tym samym roku przeniósł się do Torunia i wraz z rodziną zamieszkał w budynku przy ulicy Przedzamcze 1 (dzisiejszy numer 3), w którym mieszkała do momentu przeniesienia w stan spoczynku, czyli do

kwietnia 1927 roku[7].

1932 - Przedzamcze 3 – Skarb Państwa, Dowództwo Okręgu Korpusu nr VIII (*Księga adresowa i infor macyjna miasta Torunia,* 1932)

1936 - Przedzamcze 3 – Skarb Państwa, Dowództwo Okręgu Korpusu nr VIII (?), zamieszkały przez generała Włodzimierza Maksymowicza-Raczyńskiego (Księga adresowa miasta Torunia, 1936) Gen. Maksymowicz-Raczyński w latach 1927-37 był dowódcą 4 Dywizji Piechoty[8]. Jednak nie figuruje w Księdze adresowej z 1932 r.

1937 – 28 kwietnia dowództwo 4 Dywizji Piechoty powierzone zostaje pułkownikowi Mikołajowi Bołtuciowi (od marca 1939 generał brygady). Według przekazów ustnych, m.in. żony, Bołtuciowie w okresie pobytu w Toruniu (czyli do sierpnia 1939 r.) zamieszkiwali budynek *Generałówki*, jednak informacja ta nie jest poświadczona dokumentami archiwalnymi. Rozpiętość przytoczonych dat wykluczałaby możliwość użytkowania *Generałówki* przez gen. Wiktora Thommée, którego jedynym potwierdzonym adresem toruńskim jest Wola Zamkowa 11[9].

po 1945 – Budynek stanowi własność Skarbu Państwa, pełni funkcje mieszkalne.

1964 – Przejęty przez Muzeum Okręgowe w Toruniu. Do 1966 r. adaptacja na potrzeby obsługi instalacji światło i dźwięk ruin zamkowych oraz zaplecza biurowo-organizacyjnego zamku.

1972 – Przebudowa dla potrzeb wystawienniczych Działu Historii Najnowszej MOT.

1980 – Budynek przejęty przez Toruńskie Towarzystwo Kulturalne i To-Mi-To. Przebudowa wnętrz obiektu dla nowych funkcji.

Bryła obiektu, a przede wszystkim charakterystyczne szczyty o trójkątnym wykroju z wolutami, zwieńczone segmentowymi naczółkami łączą omawiany obiekt z takimi budowlami jak południowe skrzydło klasztoru franciszkanów na Podgórzu czy szeregiem kamienic toruńskich np.: Rynek Nowomiejski 8 (Gospoda „Pod modrym fartuchem”), Ślusarska 4, Chełmińska 28 a także pobliskim młynem garbarskim. Uwzględniając przesłanki stylistyczne, ale także i zmiany przestrzenne w tej części miasta, należałoby przesunąć datę powstania budynku na początek XVIII w. Być może wzniesiono go krótko po 1703 r. gdy część zabudowań przedzamcza spłonęła uwalniając parcele. Pierwotna funkcja

[7] Dziękuję p. Adamowi Kowalkowskiemu z Dz. Historii Twierdzy Toruń MOT za konsultacje i udostępnienia nagrania wykładu p. Pawła Berdholdta ToMiTo.
[8] R. Rybka, K. Stepan, *Rocznik oficerski 1939. Stan na dzień 23 marca 1939*. T. 29, Kraków 2006, s. 531.
[9] Księga adresowa miasta Torunia, 1936

obiektu i jego układ nie są znane. Mógł być to murowany spichlerz. Wiedzę o obiekcie poszerzyłyby badania architektoniczne, o czym świadczy chociażby odsłonięcie na elewacji południowej pionowego szwa o sfazowanej krawędzi, który może być fragmentem ościeża otworu drzwiowego.

W XIX w., po przejęciu budynku przez Pruski Skarb Wojskowy, zapewne w znacznym przekształcono wnętrze obiektu przystosowując go na potrzeby mieszkalne kadry oficerskiej.

Podobny powód miała przebudowa w okresie 20-lecia międzywojennego gdy budynek zamieszkiwało trzech kolejnych generałów. Jak do tej pory nie udało się ustalić dokładnej daty tych prac, jednak z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że miały one miejsce po 1927 r. , czyli po opuszczeniu budynku przez gen. Henryka Zemanka a wprowadzeniem się gen. Włodzimierza Maksymowicza-Raczyńskiego. Z etapu tego pochodzi przedsionek wejścia głównego i zachodnia przybudówka zwieńczona tarasem. W okresie powojennym kilkukrotnie przekształcano układ wnętrz parteru przystosowując je dla potrzeb Muzeum Okręgowego i innych instytucji kultury (1965-66, 1972, 1982).

il. 1 Plan von der Koniglicjen Westpreussischen Stadt Thorn, 1816, APT, Kartografia, T. 471, k. 252

il. 2 Grundris der Stadtmauer von Thorn, 1824/25 (fragment)
APT, Kartografia, T. 675, k. 354

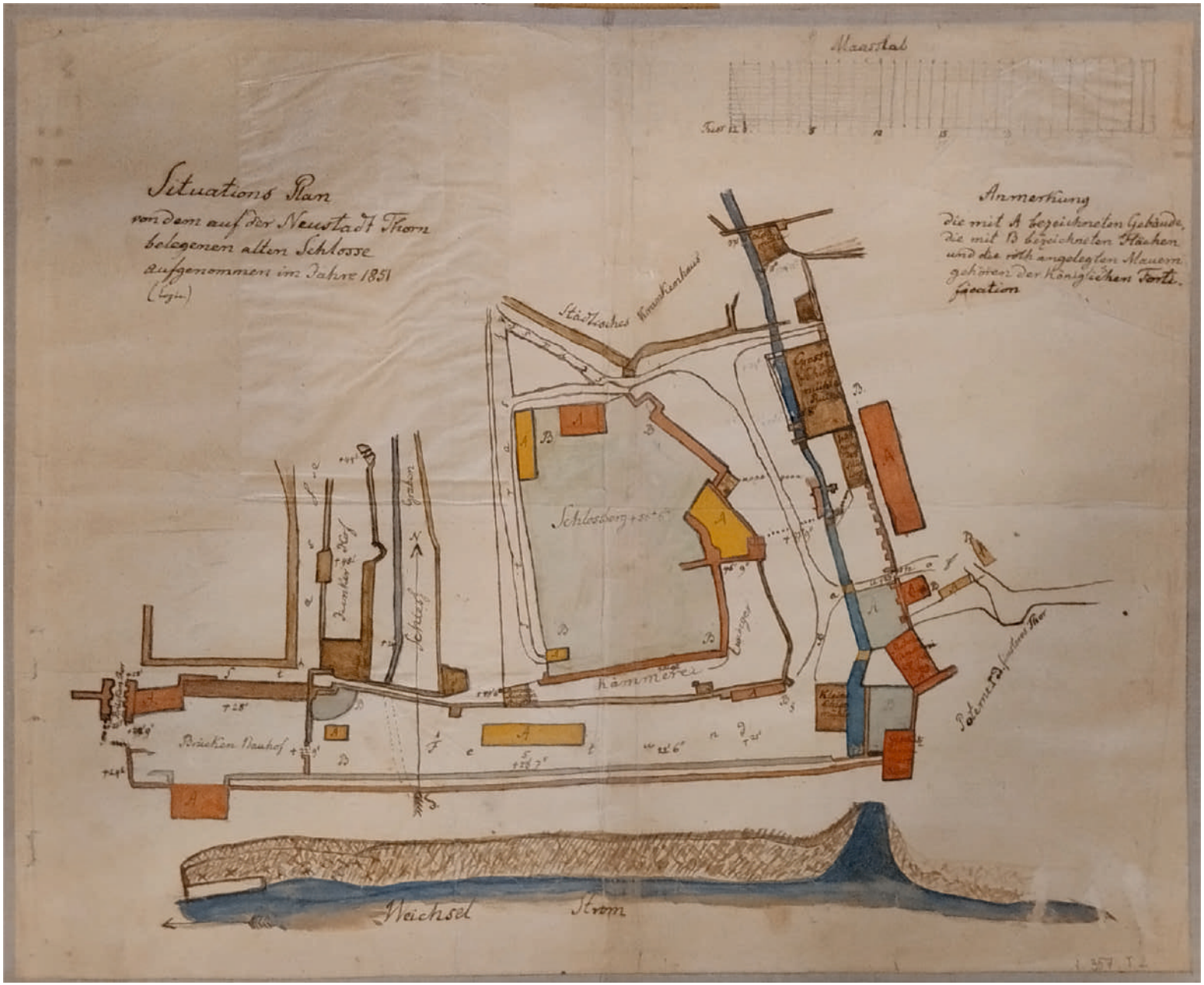

il. 3 Situations Plan von dem auf der Neustadt Thorn belegenen alten Schlosse aufgenomen im Jahre 1851, APT, Kartografia, T. 2, k. 357

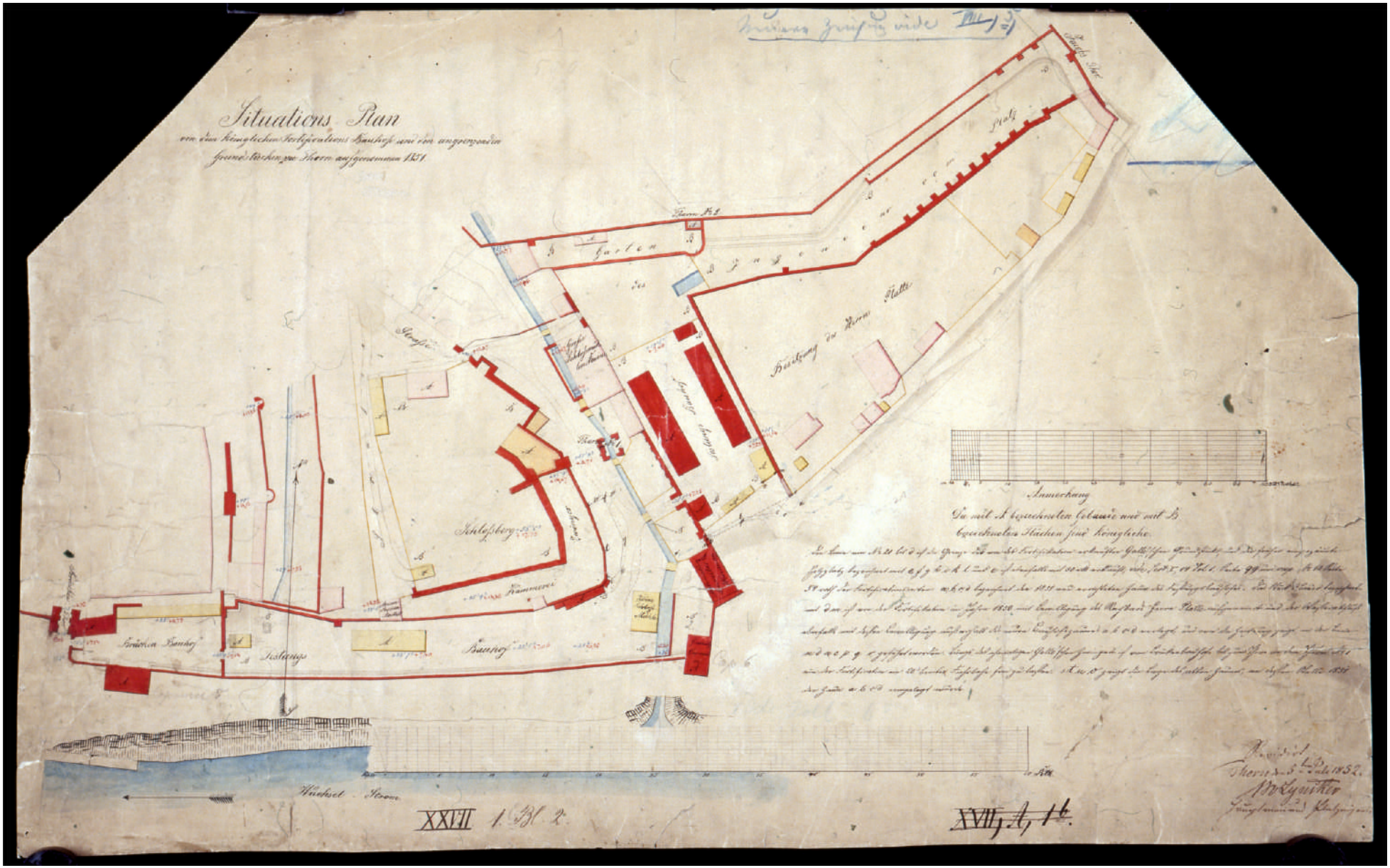

il. 4 Situations Plan von dem Koniglichen Fortifications /.../, 1851
GStA PK, F. 70834

il. 5 Fotografia bramy przedzamcza. W otworze widoczny fragment elewacji północnej budynku. 1902, Księżnica Miejska w Toruniu, Teka 3, nr 2

il. 6 Fotografia bramy przedzamcza. Widoczna ściana przybudówki dostawionej do elewacji wsch. oraz mur ceglany z furtą prowadzącą do ogrodu, 1902
Księżnica Miejska w Toruniu, Teka 3, nr 3

il. 7 Genrałówka, elewacja północna, pocztówka barwiona, ok. 1911, domena publiczna

il. 8 Generałówka, widok od pn. zach., autor nie znany, 1944
Muzeum Okręgowe w Toruniu, Archiwu Fotograficzne Miasta Torunia, sygn. Fot. A. 1439
Dziękuję za pomoc w poszukiwaniach p. dr Iwonie Markowskiej, kustoszowi Dz. Histori i Dziejów Miasta Torunia MOT

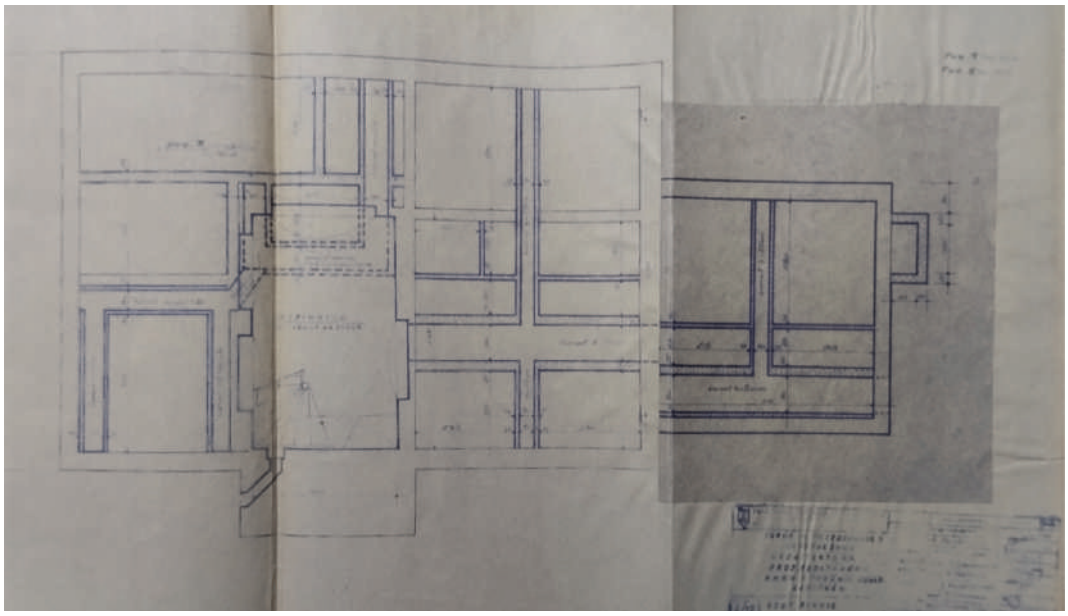

Fundamentowanie

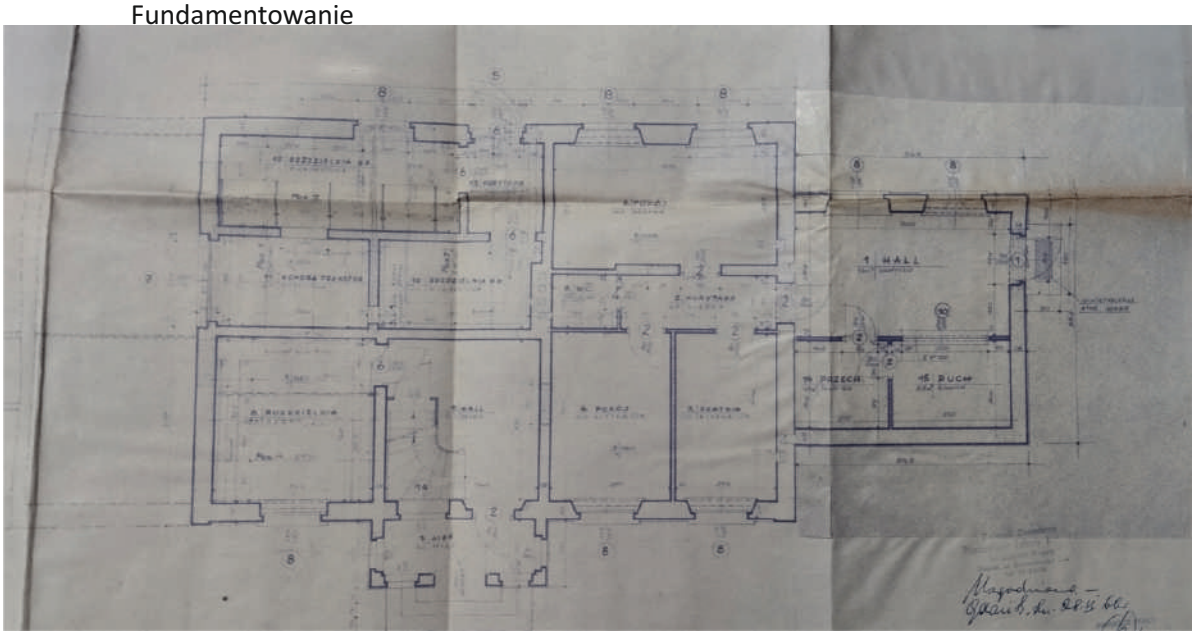

Parter

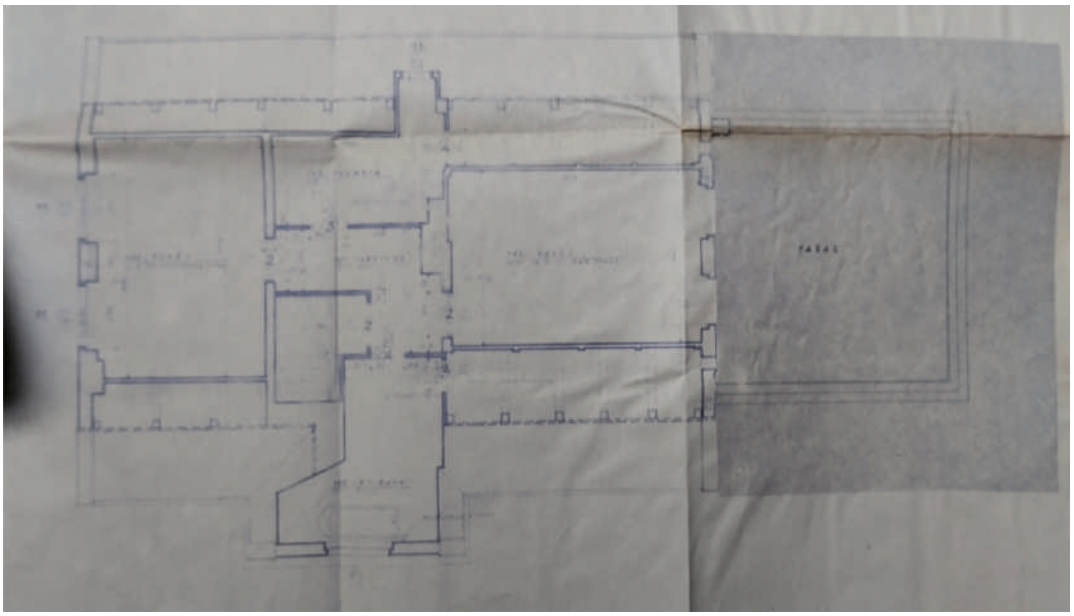

Poddasze

il. 9-11 F. Polkowski, „Generałówka” - adaptacja na potrzeby Muzeum Zamku. Projekt podstawowy, 1965. Archiwum WKZ, sygn. 124.

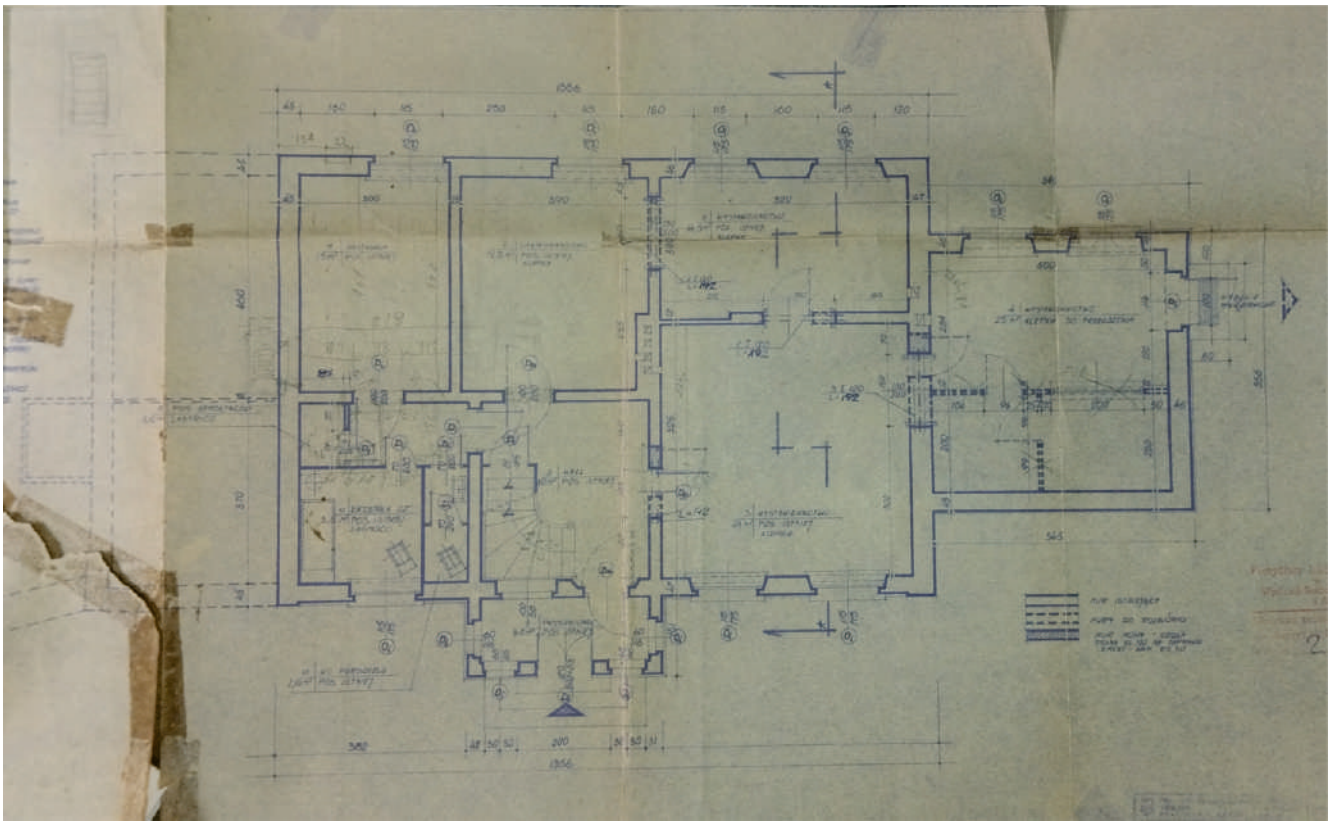

Parter

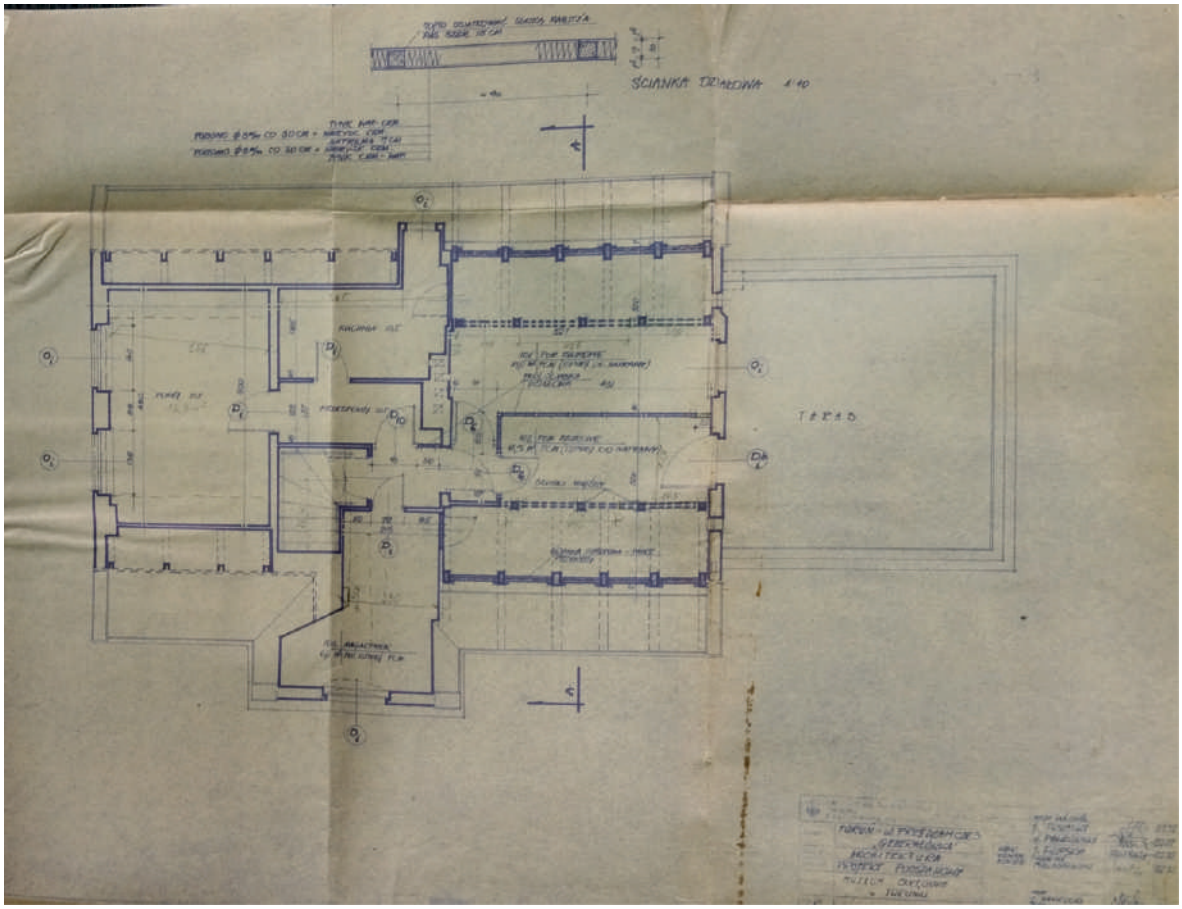

Poddasze

il. 12-13 J. Tusiacki, „Generałówka” - projekt architektoniczne, 1972.
Archiwum NiD, sygn. 2574

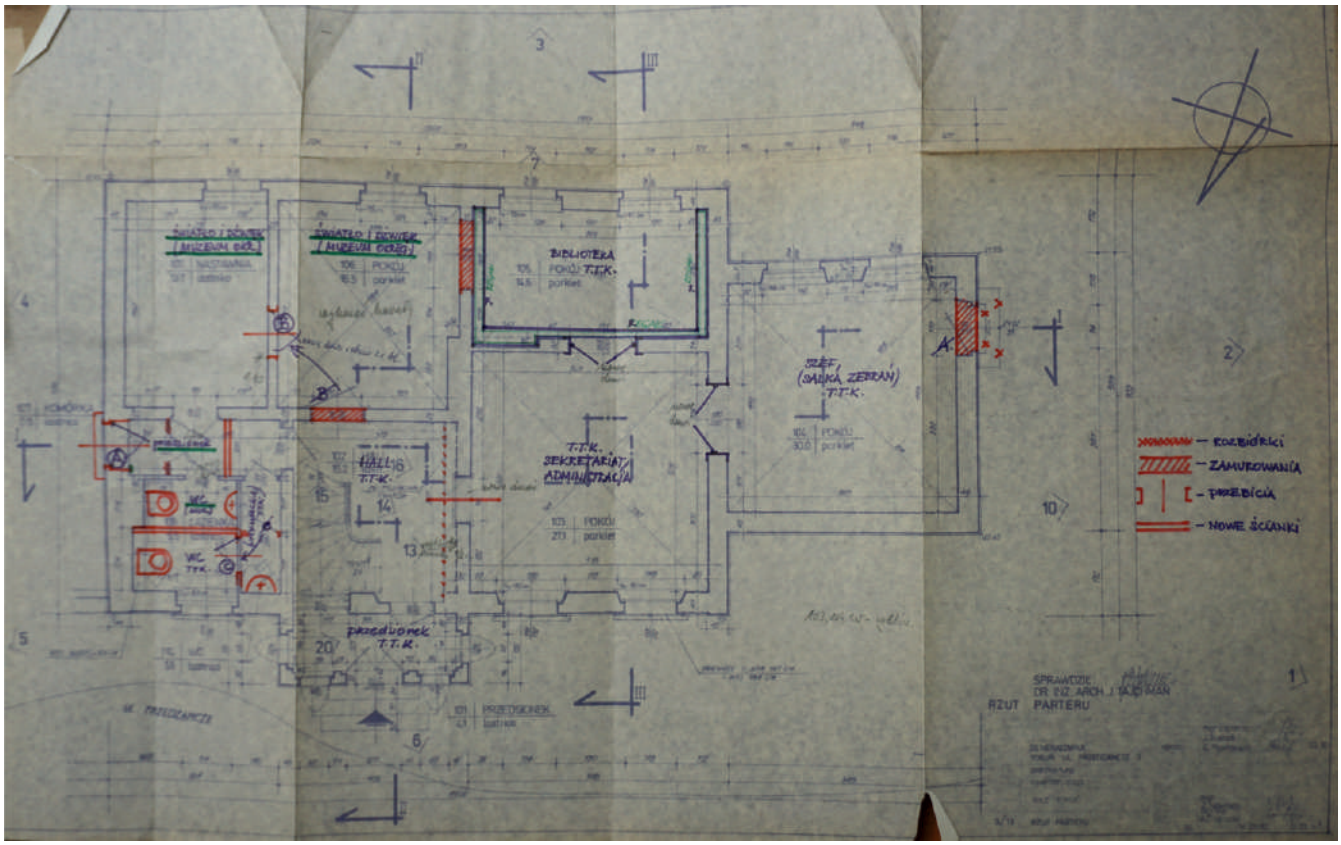

Parter

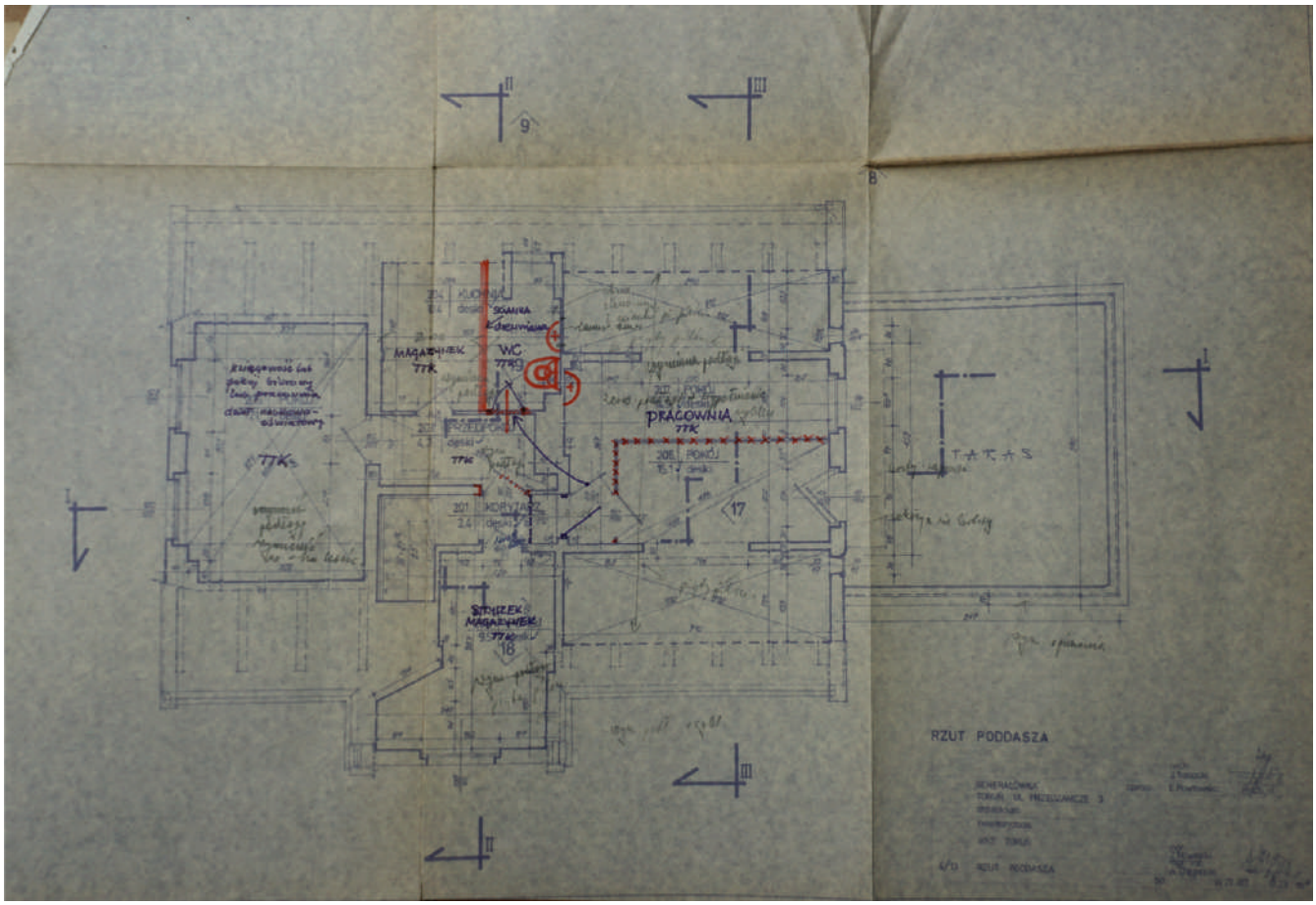

Poddasze

il. 14-15 J. Tusiacki, „Generałówka” - inwentaryzacja, 1982 z naniesionymi przekształceniami Archiwum WKZ, sygn. 1600

il. 16-17 St. Reszkiewicz, J. Tusiacki, „Generałówka” - Inwentaryzacja, zdjęcia fotograficzne, 1982
Archiwum WKZ, sygn. 1601

4.0 **STAN ZACHOWANIA**

W związku z tym, że budynek poddawany jest bieżącym remontom, a główne prace adaptacyjne i konserwatorskie miały miejsce stosunkowo niedawno jego stan jest dobry.
Nie stwierdzono zawilgoceń wynikających z podciągania wód gruntowych. Jedynie w obrębie lastrikowej okładziny cokołu doszło do przesiąkania wody opadowej pod okładzinę poprzez liczne nieszczelności. Skutkiem czego w kilku miejscach nastąpiła penetracja zawilgoceń do wnętrza budynku (np. skraj południowy obwodowej ściany wschodniej).
Wyprawy tynkarskie miejscami są spękane, odspojone i rozwarstwione. Nieomal na całej powierzchni występują mikrospękania, które są trudne do zauważenia z powodu fakturowego tynku.
Gzyms koronujący korpusu w kilku miejscach z poprzecznymi pęknięciami.

W najgorszym stanie znajduje się taras przybudówki zachodniej. Okładzina ceramiczna posadzki w wielu miejscach jest odspojona a na krawędziach występują liczne ubytki. W odsłoniętych partiach wylewka betonowa jest spękana, porośnięta roślinnością. Izolacja płyty tarasowej jest rozszczelniona. Gzyms koronujący przybudówki w kilku miejscach silnie zdestruowany głównie na skutek zamakania wodami opadowymi.
Wnętrza obiektu są w stanie dobrym. Na ścianach obwodowych parteru punktowo występują zawilgocenia spowodowane penetracją wód opadowych poprzez nieszczelną okładzinę cokołu.

W stanie bardzo złym są schody z lastriko znajdujące się przed głównym wejściem do budynku.

Istotnym elementem wpływającym na odbiór estetyczny obiektu są elementy infrastruktury technicznej – kamery, urządzenia przesyłowe oraz instalacje prowadzone natynkowo na elewacjach budynku. Na wschodnim krańcu elewacji północnej, bezpośrednio przy ścianie, znajdują się szafy rozdzielcze, a po elewacji biegnie przewód instalacji gazowej, co sprawia wyjątkowo szpecące wrażenia.

Niekorzystne wrażenie wizualne sprawia też masywna, pozbawiona artykulacji, bryła pochodzącej z 20-lacia międzywojennego wschodniej przybudówki dominująca główną oś ekspozycji.

FOTOGRAFIE STANU ZACHOWANIA

Ogólne zdjęcia obiektu

Fot. 1 Widok ogólny od pn.-zach.

Fot. 2 Widok ogólny od pn.-wsch.

Fot. 3 Widok ogólny od pd.-zach.

Fot. 4 Widok ogólny od pd.-zach.

Fot. 5 Piwnica. Niewielkie pomieszczenie w części północnej.

Fot. 6 Piwnica. Betonowe schody komunikujące pienicę z parterem.

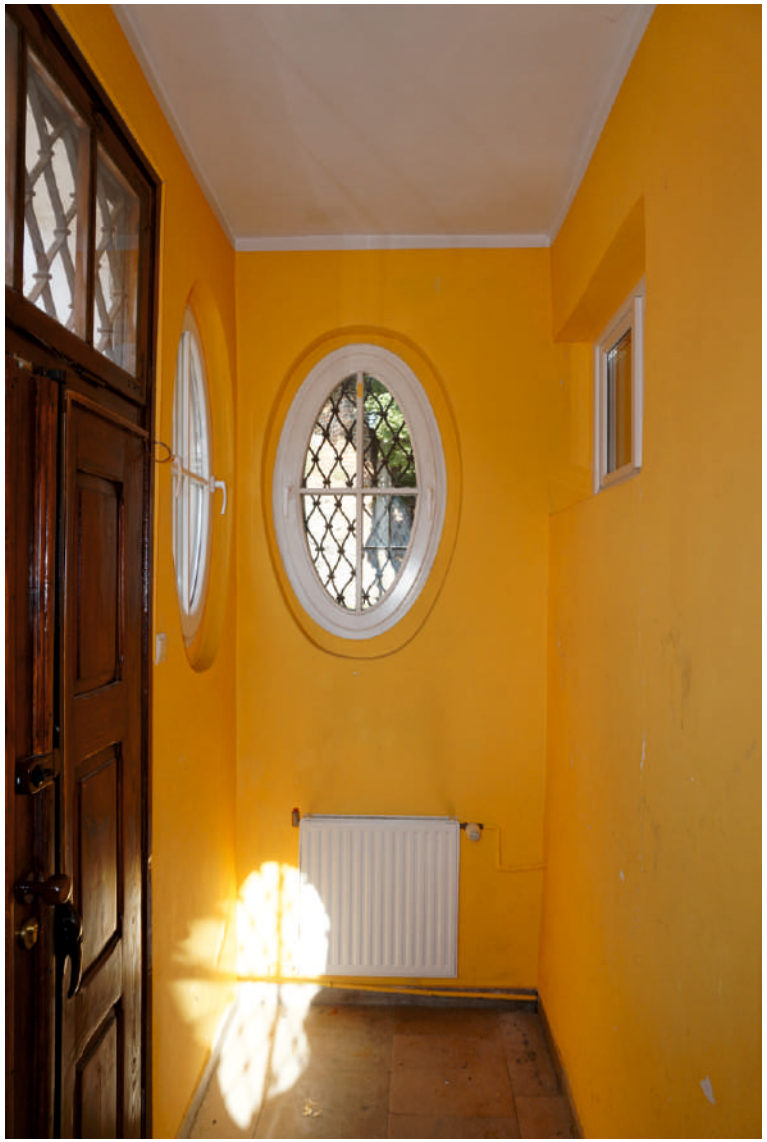

Fot. 7 Parter. Przedsionek budynku. Widok od zach.

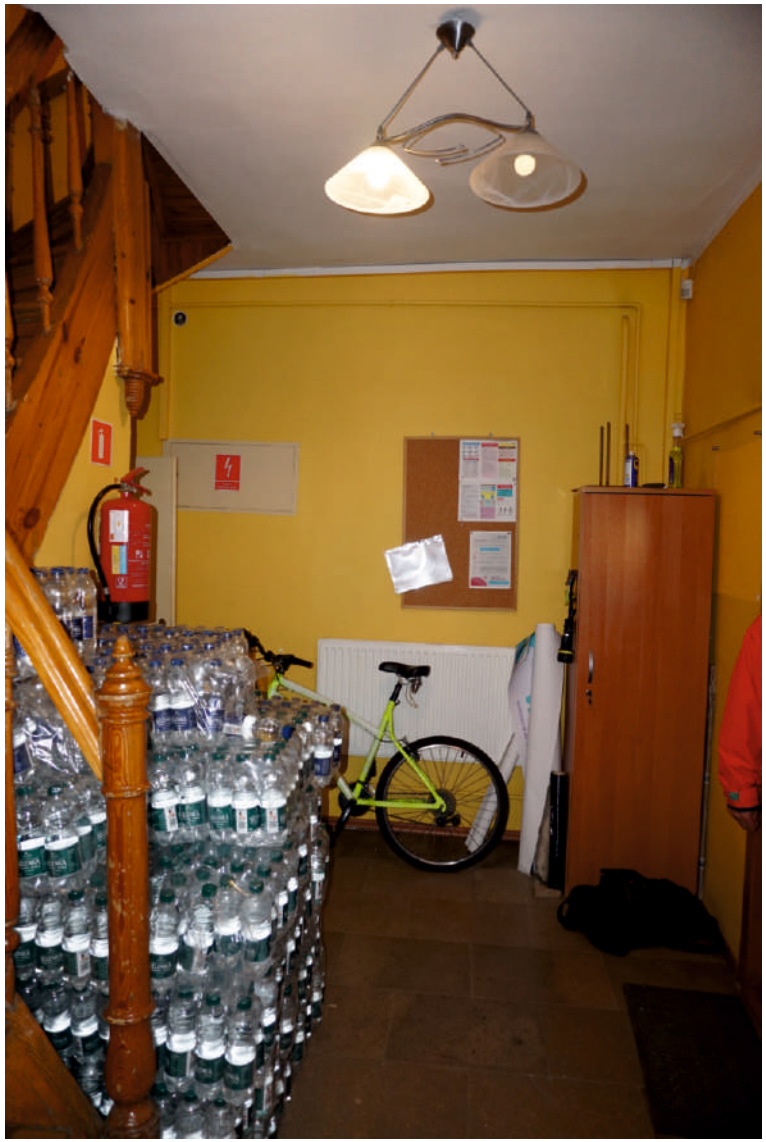

Fot. 8 Parter. Główny hol wejściowy.

Fot. 9 Parter. Część pn.-wsch. korpusu głównego.
Korytarzyk prowadzący do łazienki.

Fot. 10 Parter. Toaleta w narożu pn.-wsch. korpusu głównego.

Fot. 11 Parter. Pomieszczenie biurowe w narożu pn.-zach. korpusu. Widok ogólny od pn.-wsch.

Fot. 12 Parter. Pomieszczenie biurowe w narożu pn.-zach. korpusu. Widok ogólny od pd.-zach.

Fot. 13 Parter. Pomieszczenie w zachodniej parterowej przybudówce. Widok od północy.

Fot. 14 Parter. Pomieszczenie w zachodniej parterowej przybudówce. Widok od zachodu.

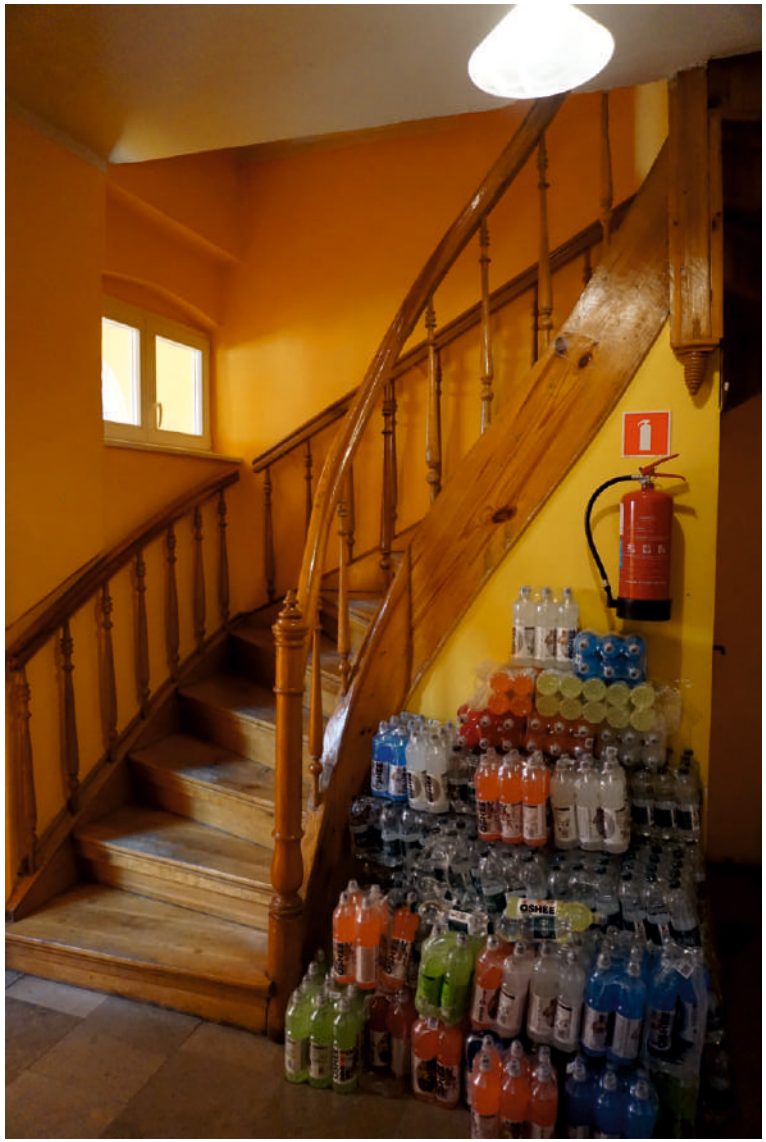

Fot. 15 Parter. Hol główny. Schody prowadzące na poddasze.

Fot. 16 Poddasze. Korytarzyk w części północnej.

Fot. 17 Poddasze. Pomieszczenie w środkowej części, zachodniego krańca korpusu.
Widok od zachodu.

Fot. 18 Poddasze. Pomieszczenie w środkowej części, zachodniego krańca korpusu.
Widok od wschodu.

Fot. 19 Poddasze, kraniec zachodni korpusu. Jedno z pomieszczeń magazynowych, pod północną połacią dachu. Widok od wsch.

Fot. 20 Poddasze, kraniec zachodni korpusu. Jedno z pomieszczeń magazynowych, pod północną połacią dachu. Widok od zach.

Fot. 21 Taras nad parterową przybudówką. Widok od zach.

Fot. 22 Taras nad parterową przybudówką. Widok od pn.-wsch.

Fot. 23 Poddasze. Korytarzyk w części południowej. Widok od wsch.

Fot. 24 Poddasze. Pomieszczeń magazynowych, pod południową połacią dachu. Widok od zach.

Fot. 25 Poddasze. Pomieszczenie biurowe na wsch. skraju korpusu. Widok od zach.

Fot. 26 Poddasze. Niewielkie pomieszczenie nad przedsionkiem. Widok od południa.

Fotografie stanu zachowania poszczególnych elementów

Fot. 27 Elewacja wsch. Odspojenie i rozwarstwienie tynków.

Fot. 28 Elewacja pn. Odspojenie i rozwarstwienie tynków.

Fot. 29 Elewacja pd. Spękanie i rozwarstwienie tynków.

Fot. 30 Elewacja wsch. Spękanie i rozwarstwienie tynków.

Fot. 31 Elewacja zach. Spękanie i rozwarstwienie tynków. Liczne mikrospękania.

Fot. 32 Elewacja pn. Spękanie i rozwarstwienie tynków. Liczne mikrospękania.

Fot. 33 Elewacja zach. Siatka mikrospękań.

Fot. 34 Elewacja wsch. Siatka mikrospękań.

Fot. 35 Elewacja pn. Spękania i ubytki gzymsu koronującego.

Fot. 36 Elewacja pd. Przykład pęknięcia gzymsu koronującego.

Fot. 37 Naroże pn.-zach. przybudówki. Destrukcja gzymsu koronującego.

Fot. 38 Naroże pd.-zach. przybudówki. Destrukcja gzymsu koronującego.

Fot. 39 Taras. Destrukcja posadzki ceramicznej i korony muru.

Fot. 40 Taras. Destrukcja posadzki ceramicznej i korony muru.

Fot. 41 Taras. Destrukcja posadzki ceramicznej i warstw izolacyjnych na koronie muru.

Fot. 42 Taras. Rozszczelnienie wykończenia izolacji tarasu. Przewody kładzione natynkowa.

Fot. 44 Taras. Metalowa balustrada z produktami korozji zamalowanymi farbą.

Fot. 44 Taras. Drewniana konstrukcja zadaszenia ponad drzwiami.

Fot. 45 Zdestruowane schody z lastriko przed głównym wejściem.

Fot. 46 Współczesna stolarka okienna przedsionka wskazana do zachowania.

Fot. 47 Pomniejszony otwór okienny w zwieńczeniu zachodniego szczytu, wypełniony współczesną, wadliwie zrekonstruowaną stolarką.

Fot. 48 Lukarna w południowej połaci dachu.

Fot. 49 Współczesne drzwi w elewacji wschodniej, wskazane do prac konserwatorskich.

Fot. 50 Współczesne drzwi w prowadzące do przybudówki, wskazane do prac konserwatorskich.

Fot. 51 Współczesna posadzka z wapienia zbitego, wskazana do konserwacji.

Fot. 52 Relikt kamiennego fundamentowania kontr wału dawnej fosy zamkowej, wskazany do oczyszczenia i ekspozycji.

Fot. 53 Natynkowo prowadzone instalacje.

Fot. 54 Elewacja północna - rozdzielcze szafy elektryczne oraz natynkowo prowadzona instalacja gazowa.

5.0 **PROGRAM KONSERWATORSKI**

5.1 **Zalecenia wstępne**

Z uwagi na rozległe prace remontowe prowadzone w 20-leciu międzywojennym oraz w okresie zmiany funkcji obiektu od 1964 r. nie przewiduje się zachowanych warstw malarskich. Zewnętrzne wyprawy tynkarskie są w całości współczesne, a ich ostania, częściowa wymiana miała miejsce w l. 90 XX w. Jednak zupełnie odmiennie przedstawia się datowanie murów obwodowych i zapewne również części ścian nośnych we wnętrzach. Odsłonięta w lipcu b.r. strefa cokołu (usunięcie okładziny z lastriko) ujawniła czytelne nawarstwienia pochodzące z poszczególnych okresów historii obiektu.

Z tego powodu **postuluje się stały nadzór w trakcie robót budowlanych, rejestrację reliktów, nawarstwień i przemurowań. Te skrócone badania architektoniczne mogą stać się istotnym wkładem pozwalającym zrekonstruować przemiany architektoniczne obiektu, co jest szczególnie ważne w sytuacji całkowitego braku materiałów archiwalnych**.

Ogólnym założeniem prac konserwatorskich jest:

- zachowaniu stanu, uwzględniającego większość znaczących przemian historycznych, z poszanowaniem elementów z poszczególnych epok,
- polepszenie stanu technicznego elementów,
- usprawnienie funkcjonalności obiektu,
- integracja estetyczna.

5.1.1 **Bryła**

Bryła budynku podlega ochronie – nie dopuszcza się jakichkolwiek zmian w proporcjach, wysokości poszczególnych części, kształcie dachów wraz z układem kominów. Nie dopuszcza się zmian bryły poprzez dodanie nowych elementów lub części kubaturowych.

Należy rozważyć możliwość przeprojektowania zbiorczej instalacji elektrycznej i przeniesienia szaf rozdzielczych z bezpośredniego sąsiedztwa elewacji północnej w inne miejsce, np.: do części ogrodowej przy elewacji wsch. i zamaskowania ich zielenią.

5.1.2 **Elewacje**

Należy zachować historyczne rozwiązania kompozycji elewacji – ilość (lokalizację) osi, detal architektoniczny, wielkość oraz kształt otworów okiennych i drzwiowych.

Wyjątek stanowi uzgodnione przekształcenie dwóch okien, w elewacji pd., parterowej przybudówki na otwory drzwiowe umożliwiające obsługę ruchu turystycznego.

Należy usunąć kładzione powierzchniowo instalacje wprowadzając je do wnętrza budynku lub prowadząc podtynkowo.

Dotyczy to również **powierzchniowego przewodu instalacji gazowej**, prowadzonego na wsch. odcinku elewacji północnej.

5.1.3 **Wnętrza**

Podziały wnętrz ulegały wielokrotnym przekształceniom wynikającym ze zmian funkcji i sposobu użytkowania. Nie dysponujemy wiedzą na temat pierwotnej dyspozycji wnętrz, ani zakresowi przemian mających miejsce w XIX w. W ograniczonym stopniu rekonstruować możemy układ pomieszczeń z czasów rozbudowy obiektu w latach 20/30 XX w. Dopiero okres po przejęciu budynku przez Muzeum Okręgowe pozostawił dokumentację architektoniczną ujawniającą dość głęboką ingerencję w układ wnętrz, w trakcie przebudów w 1965, 1972 i 1982 roku. Dlatego dopuszczalne jest częściowe przekształcenie wnętrz na potrzeby nowych funkcji (np.: usunięcie wtórnych ścian działowych, montaż windy dla osób niepełnosprawnych itp.). Jednak należy monitorować prace remontowe, co być może umożliwi identyfikację najstarszych elementów architektonicznych.

5.2 **Zalecenia szczegółowe**

5.2.1 **Prace konserwatorskie przy elewacjach**

- Ocenić wstępnie stan wypraw tynkarskich zwracając uwagi na odspojenia tynku, pudrowanie i mikrospękania.
- Usunąć mechanicznie na całej powierzchni wykończeniowy tynk fakturalny.
- Usunąć elementy montażowe, kołki, śruby, fragmenty instalacji, niewykorzystywane skrzynki elektryczne.

Uwaga – pozostawić zawiasy okiennic przy oknie poddasza wychodzącym na taras.

- Odspojone partie tynku, których stan techniczny pozwala na zachowanie, podkleić podpłytowo techniką iniekcyjną. Fragment podklejony należy docisnąć do podłoża na okres związania preparatu.
- Ocenić stabilność odsłoniętych partii ceglanych. Ewentualne luźne cegły stanowiące trzon gzymsów i parapetów wymontować, oczyścić mechanicznie i zabezpieczyć do ponownego montażu.
- W partiach usuniętego tynku ocenić stan murów ceglanych.
- Ewentualne głębokie ubytki i pęknięcia wypełnić iniekcyjnie.
- Aktywne spękania konstrukcyjne przeszyć stosując jedno z rozwiązań systemowych do naprawy pęknięć lokalnych.
- Uzupełnienia tynków powierzchniowych wykonać w oparciu o parametry tynków istniejących. Stosować zaprawy na bazie wapna hydraulicznego z dodatkiem trasu.

- W przypadku stwierdzenia ubytków w masie cegieł i spoin zastosować wyrównującą obrzutkę podkładową.
- Spękania elementów ciągnionych wypełnić zaprawą cementowo-wapienną o niskiej lepkości.
- Spękania zintegrować mikrosiatką z włókna szklanego
- W przypadku konieczności rekonstrukcji elementów profilowanych wykonać je warstwowo stosując zaprawę mineralną do formowania rdzeni elementów ciągnionych (z zatopioną mikrosiatką z włókna szklanego).
- Profile wykonać dwuwarstwowo. Jako warstwę modelującą zastosować zaprawę do elementów ciągnionych o grubszym uziarnieniu, natomiast do wykończenia powierzchni użyć zaprawy do elementów ciągnionych.
- Partię cokołową wykonać dwuwarstwowo z zastosowaniem zapraw zgodnych z WTA.
- Elewacje pomalować farbami krzemianowymi różnicując kolor lica i detalu (patrz projekt kolorystyki)

Zasadniczy kolor elewacji korpusu: wg palety Keim - Palete Exclusiv nr 9354

Ciągniony detal architektoniczny, parapety, uszaki lukarny, balustarada tarasu, drewniane elementy nośne daszka nad tarasem: wg palety Keim - Palete Exclusiv nr 9357

Cokół, boki lukarny, elewacje przybudówki zach. łącznie z gzymsem koronującym
uszaki lukarny, balustarada tarasu: wg palety Keim - Palete Exclusiv nr 9351

Uwaga! Przed malowaniem dokonać oceny kolorów na podstawie próby wykonanej na obiekcie.

5.2.2 **Taras**

- Usunąć roślinność.
- Usunąć współczesną posadzkę ceramiczną.
- Usunąć wykończenie blacharskie gzymsu koronującego przybudówki.
- Koronę muru i wylewkę zdezynfekować środkiem o szerokim spektrum działania.
- Usunąć destruowane warstwy izolacyjne.
- Zrewidować stan wylewek założonych na stropie. Partie zdestruowane usunąć mechanicznie.

- Posadzkę tarasu wykonać jako wielowarstwową, zgodnie z wcześniejszym projektem: izolacja bitumiczno-polimerowa + warstwa izolacyjna z papy paroizolacyjnej zgrzewanej + folia dachowa PCV + warstwa separacyjna – mata szklana + warstwa dociskowa z betonu zbrojonego zbrojeniem rozproszonym + warstwa czepna + warstwa doszczelniająca z żywicy poliuretanowej + warstwa wierzchnia z żywicy poliuretanowej.
- Istniejącą balustradę z rur metalowych oczyścić mikropiaskowaniem z powłok malarskich i produktów korozji.
- Zrewidować jej osadzenie w koronie muru.
- Pomalować farbą do metalu zgodnie z projektem kolorystyki.
- Zdemontować blacharskie wykończenie daszku ponad drzwiami tarasowymi.

- Elementy drewniane zdezynfekować preparatem o szerokim spektrum działania, nie pozostawiającym przebarwień, odpornym na działanie światła.
- Usunąć z elementów drewnianych powłoki malarskie – metodę dobrać na podstawie wykonanej próby – chemicznie lub mikropiaskowaniem.
- Zrewidować stan konstrukcji drewnianej.
- Pęknięcia wypełnić żywicą poliuretanową lub epoksydową.
- Większe uszkodzenia uzupełnić flekami z drewna suszonego komorowo, zwracając uwagę na odpowiedni układ słoi.
- Drobne ubytki uzupełnić akrylową masą szpachlową w kolorze dobranym do koloru drewna.
- Powierzchnie drewna delikatnie zeszlifować.
- Zabezpieczyć drewno preparatami biochronnymi i wodochronnymi.
- Pomalować farbą dyfuzyjną na bazie akrylanów z dodatkiem oleju lnianego na kolor zgodny z projektem kolorystyki.
- Pulpit daszku wykończyć okładziną z blachy tytanowo-cynkowej.

5.2.3 **Schody przed drzwiami wejściowymi**

- Zdemontować obecne stopnie z lastriko.
- Naprawić betonowy rdzeń schodów.
- Stopnie wykończyć okładziną z jasnoszarego piaskowca. Grubość stopnic 4 cm. Stopnice z profilowanymi noskami z 3 centymetrowym wysunięciem.

5.2.4 **Stolarka okienna**

Najstarsza znana forma części stolarek okiennych i drzwi wejściowych pochodzi dopiero z ok. 1910 r. (patrz część ikonograficzna). Jednak jakość zachowanych materiałów umożliwia jedynie częściowe

odczytanie poszczególnych składowych. Widniejące na fotografiach stolarki okienne parteru prezentują typową dla ok. połowy XIX w. formę z przechodzącym ślemieniem i małą szybą w poprzecznych szprosach. Na fotografii z ok. 1944 r. zasadnicze stolarki okienne przesłonięte są oknami krosnowymi – tzw. oknami zimowymi montowanymi tymczasowo w chłodnych porach roku. Obecna stolarka stanowi niejako połączenie tych dwóch form. Jednak z powodów technologicznych ma dość niezgrabne proporcje elementów, dlatego zasadna jest jej wymiana. Z uwagi na brak informacji na temat form stolarek zabytkowych proponuję się oprzeć kształt i proporcję stolarki nowej o formy popularne około połowy XVIII w. – konstrukcja stolarek powinna posiadać stały słupek przechodzący w postaci prostego półwałka na podkładce oraz ślemię o wysokości zbliżonej do szerokości słupka, o skromnym profilowaniu. W oknach szczytów poddasza wprowadzić należy stolarkę bez ślemion, jedynie z samym słupkiem. Zewnętrzne skrzydła okienne szklone małą taflą szklaną osadzoną w szprosach (zaleca się wykonanie szprosów właściwych a nie naklejanych na szybę).

Z uwagi na bezpieczeństwo zaproponowano w większości okna o konstrukcji skrzynkowej, co umożliwi wprowadzenie w skrzydłach zewnętrznych szyby antywłamaniowej, natomiast w skrzydłach wewnętrznych pakietów ciepłochronnych. Umożliwi to wyeliminowanie szpecących krat na poziomie parteru i tarasu. Okna pojedyncze można wprowadzi w oknach trudno dostępnych – we wschodnim szczycie poddasza oraz w lukarnie południowej połaci dachu.

Proponowane formy stolarki zaprezentowane są na rysunkach nr 1 – 11.

Z uwagi na potencjalnie niewielką zmianę proponuje się pozostawić okna owalne przedsionka oraz półokrągłe okno w jego szczycie.

Owalne okna w elewacji zachodniej, zwłaszcza górne w formie owalu leżącego, należy wymienić, zastępując obecne oknami o delikatniejszej formie (cieńsze ramiaki z delikatnym podziałem krzyżowym) nawiązującej do okna widocznego na fotografii z ok. 1944 r. Jednak dokładny projekt należy sporządzić o ustaleniu pierwotnych rozmiarów otworu, który w tej chwili jest pomniejszony.

Stolarkę okienną należy wykonać z klejonki i drewna o wysokich parametrach technicznych. Stolarka powinna być wykończona powłoką malarską kryjącą, naniesioną technologią stosowaną przez producenta.

Postuluje się przywrócenie okiennic w formie zgodnej z zachowaną ikonografią (patrz rys. nr 18)

5.2.5 **Stolarka drzwiowa zewnętrzna**

Główne drzwi wejściowe

Podobnie jak stolarki okienne, również w przypadku drzwi wejściowych proponuje się nawiązanie do formy stolarek z ok. połowy XVIII w. – trójpoziomowy podział płycinami otoczonymi profilowaniem o uproszczonej miękkiej formie. Profile zlicowane z ramiakami, bez listew nakładanych.

Forma drzwi wejściowych zaprezentowana na rysunkach nr 12 – 13.

Drzwi wykonane z klejonki. Płyciny z płyty trójwarstwowej o podwyższonych parametrach cieplnych.

Stolarka powinna być wykończona powłoką malarską kryjącą, naniesioną technologią stosowaną przez producenta.

Drzwi balkonowe prowadzące na taras

Ramowo –płycinowe, częściowo przeszklone. Podziały szklenia nawiązujące do sąsiedniego okna. Forma drzwi wejściowych zaprezentowana na rysunkach nr 14 – 15.

Drzwi szklone szkłem antywłamaniowym.

Drzwi wykonane z klejonki. Płyciny z płyty trójwarstwowej o podwyższonych parametrach cieplnych.

Stolarka powinna być wykończona powłoką malarską kryjącą, naniesioną technologią stosowaną przez producenta.

Drzwi nowych otworów drzwiowych

Są to drzwi, które zostaną wprowadzone w otwory drzwiowe w miejscu otworów okiennych w południowej elewacji przybudówki.

Drzwi te należy wykonać w formie współczesnych drzwi szklanych , w miarę możliwości bez rozdrabniania tafli. O neutralnym walorze estetycznym. Jako niezbędne elementy konstrukcyjne i wykończeniowe należy użyć profile aluminiowe, elementy ze stali kwasoodpornej itp.

Stolarka drzwiowa w elewacji wschodniej

Są to drzwi współczesne, wprowadzone w latach 80. XX w. Prezentują jednak przykład rzemiosła na dobrym poziomie. Drzwi wykonano jako deskowe z szeroką bordiurą z groszkowanej blachy.

Drzwi należy zachować i poddać zabiegom konserwatorskim.

Po demontażu:

- Wstępnie zdezynfekować preparatem o szerokim spektrum działania, nie pozostawiającym przebarwień, odpornym na działanie światła.
- Usunąć powłoki malarskie stosując abbeizery i mikropiaskowaniem.
- Elementy metalowe doczyścić mikropiaskowaniem, zabezpieczając sąsiednie powierzchnie drewniane.
- Drobne ubytki, otwory montażowe itp. uzupełnić akrylową masą szpachlową.
- Powierzchnie drewna delikatnie zeszlifować.
- Zabezpieczyć drewno preparatami biochronnymi i wodochronnymi.
- Deskowanie pomalować farbą półtransparentną na kolor ciemnego palisandru.
- Elementy metalowe pomalować czarną farbą matową do metalu.

- Wymienić klamkę i zamek na harmonizujące z estetyką okuć.

5.2.6 **Stolarka drzwiowa wewnętrzna**

Wszystkie drzwi wewnętrzne są drzwiami współczesnymi o niskich walorach estetycznych. Jedynie dwie pary dwuskrzydłowych drzwi na parterze, pomimo że wykonane w l. 80 XX w. , nawiązują swoją formą do ramowo-płycinowej stolarki z okresu 20-lecia międzywojennego. W całości wykonane są z drewna. Niestety poddane zostały mechanicznemu usuwaniu warstw malarskich, co pozostawiło na ich powierzchni liczne nierówności.

Należy rozważyć ich zachowanie. Powierzchnię poddać mikropiaskowaniu i szlifowaniu w celu wyeliminowania nierówności. Głębsze bruzdy należy wypełnić akrylową masą szpachlową. Drzwi pomalować alkilową farbą kryjącą.

5.2.7 **Inne elementy**

Posadzki kamienne

Należy zachować posadzki z wapienia zbitego, które znajdują się w przedsionku oraz głównym holu parteru. Posadzki są w dobrym stanie wymagają jedynie oczyszczenia.

Mur kamienny w piwnicy

Mur ten jest fragmentem przeciwskarpy fosy zamku wysokiego. Należy wyeksponować jego pierwotne lico.

- Lico oczyścić mechanicznie z wypraw tynkarskich i doczyścić mikropiaskowaniem.
- Usunąć zdestruowane spoiny.
- Spoiny uzupełnić zaprawą na bazie wapna trassowego z domieszką kruszywa dobranego do materiału w spoinach oryginalnych. Alternatywnie można zastosować jedną z gotowych zapraw do spoinowania, dedykowanej zabytkowym murom

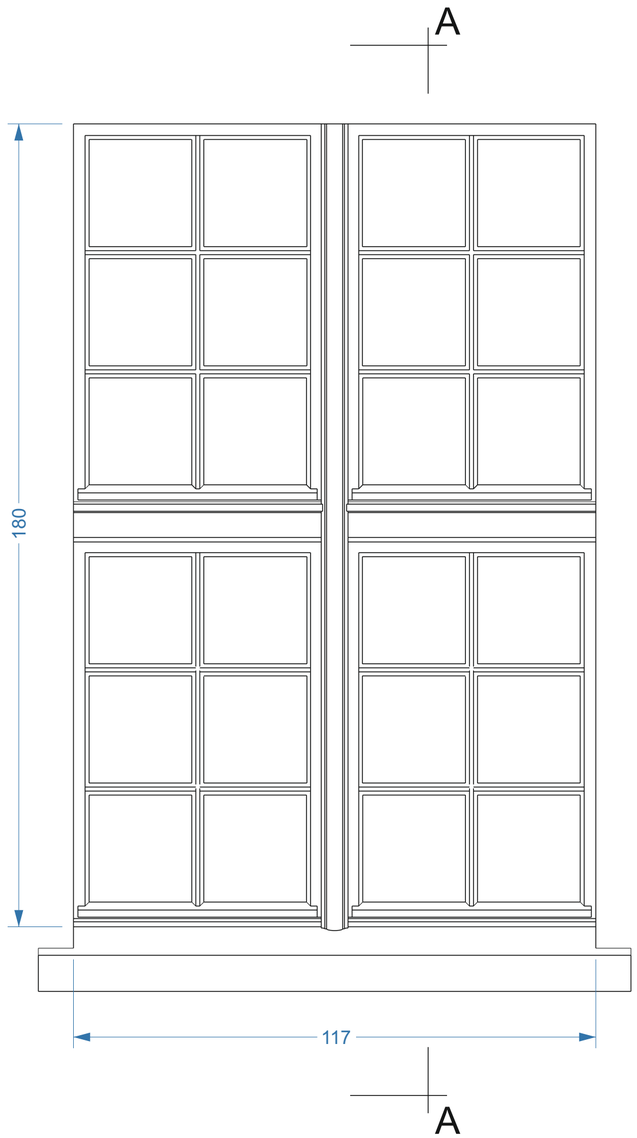

widok od zewnątrz

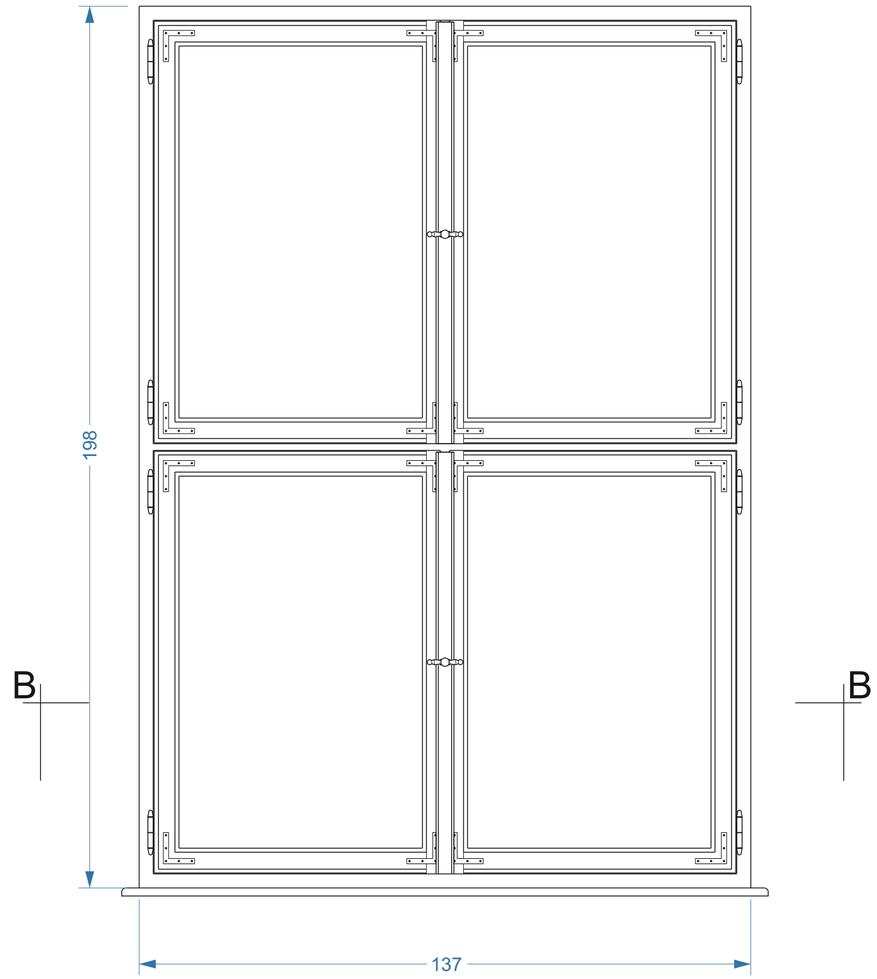

widok od wewnątrz

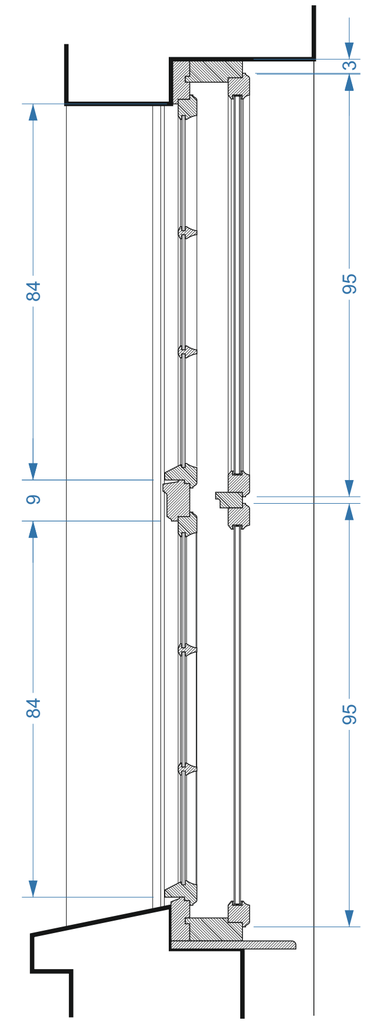

przekrój pionowy A-A

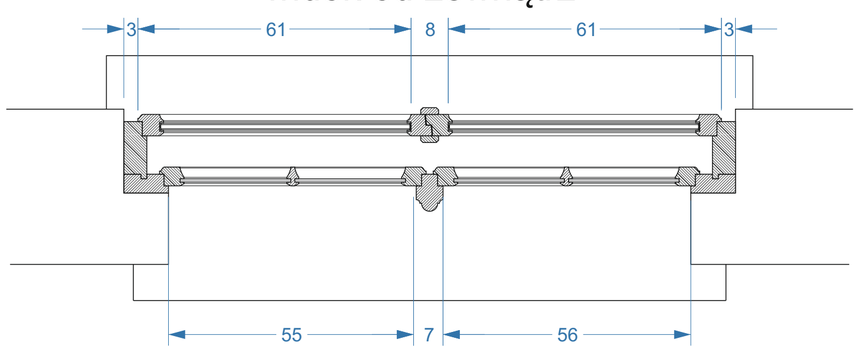

przekrój poziomy B-B

GENERAŁÓWKA ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń		
KONCEPCJA ARANŻCJI OKIEN PARTERU Widoki i przekroje		
autor: Piotr Dąbrowski		
lipiec-sierpień 2024	skala 1:10	nr rys. 1

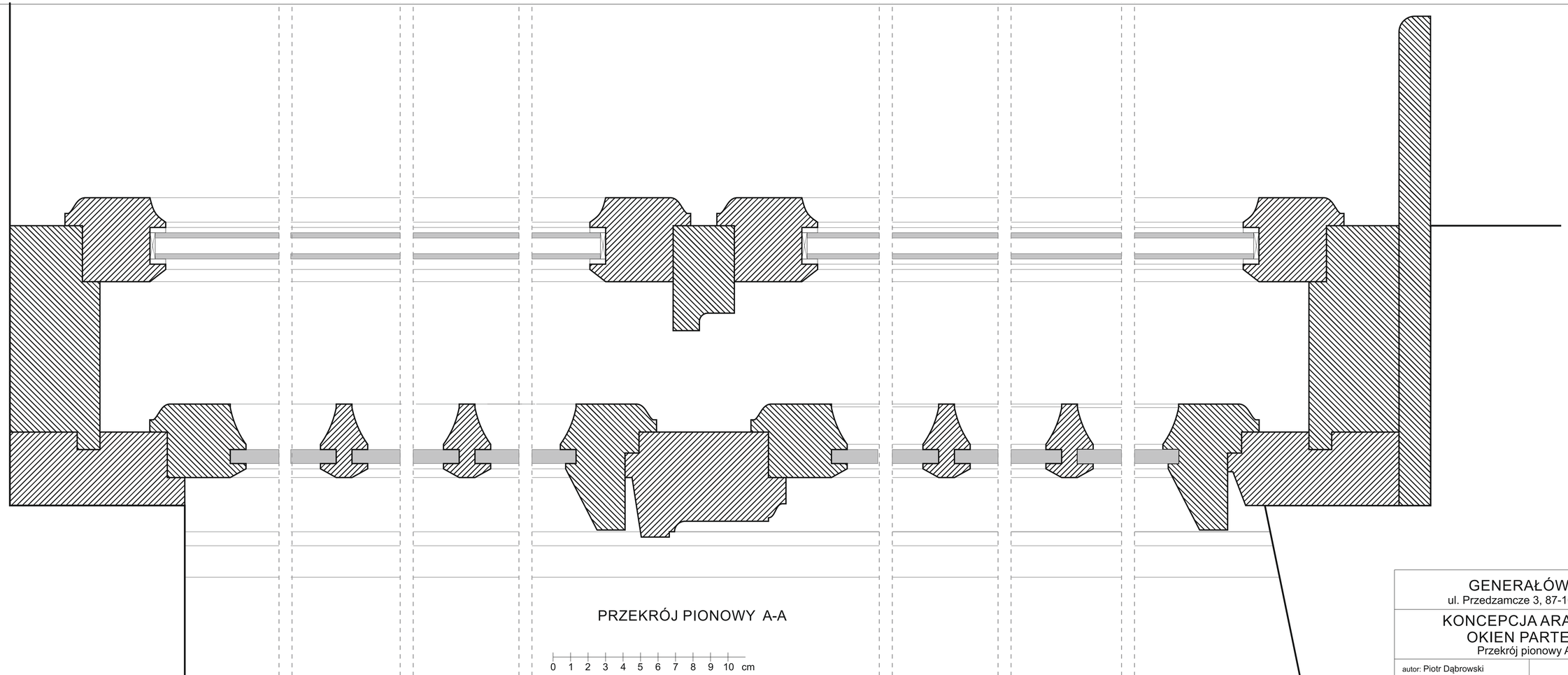

GENERAŁÓWKA
ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻCJI
OKIEN PARTERU
Przekrój pionowy A-A

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024 | skala 1:1 | nr rys. 2

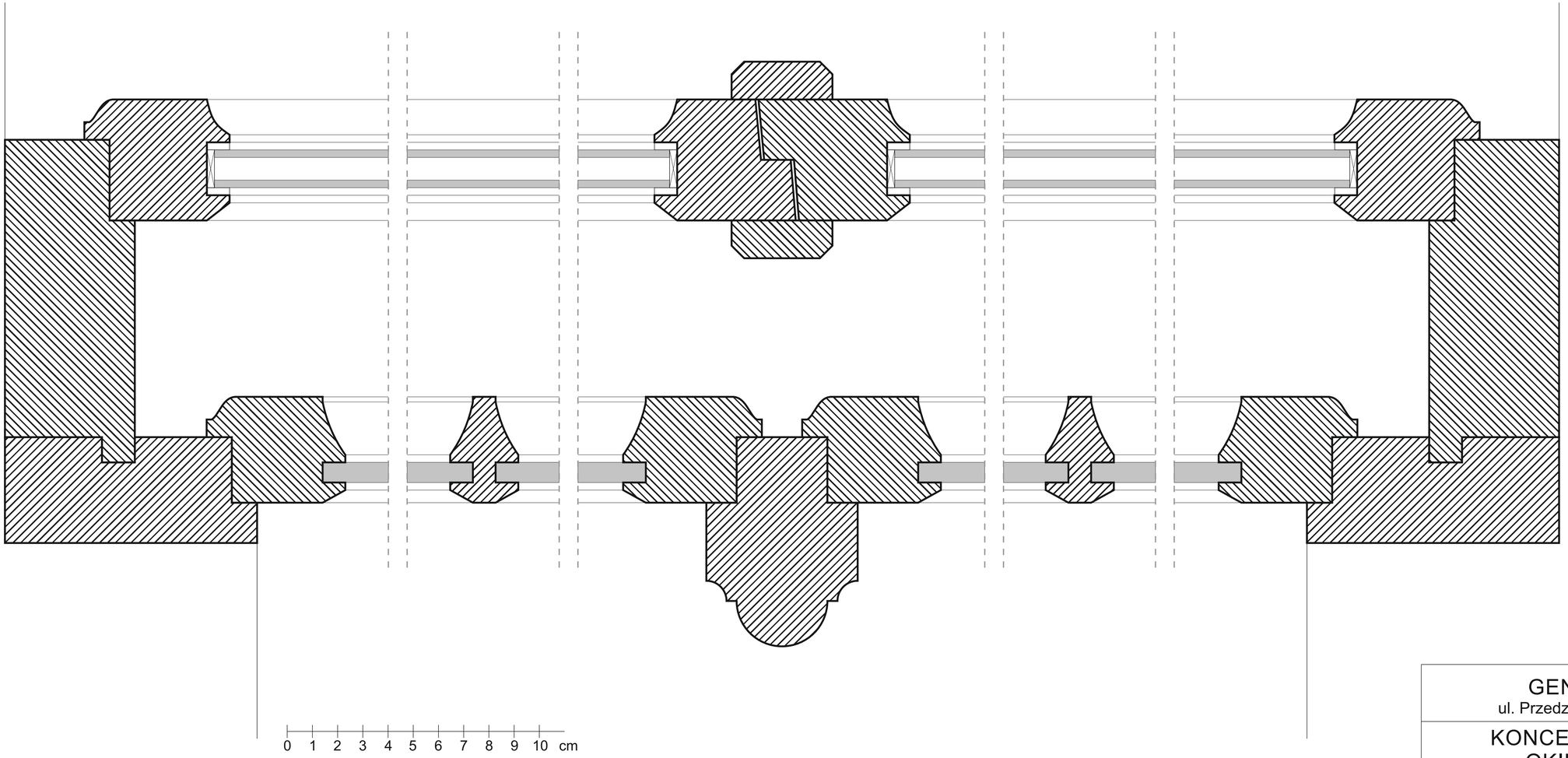

GENERAŁÓWKA
ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻCJI
OKIEN PARTERU
Przekrój poziomy B-B

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024 | skala 1:1 | nr rys. 3

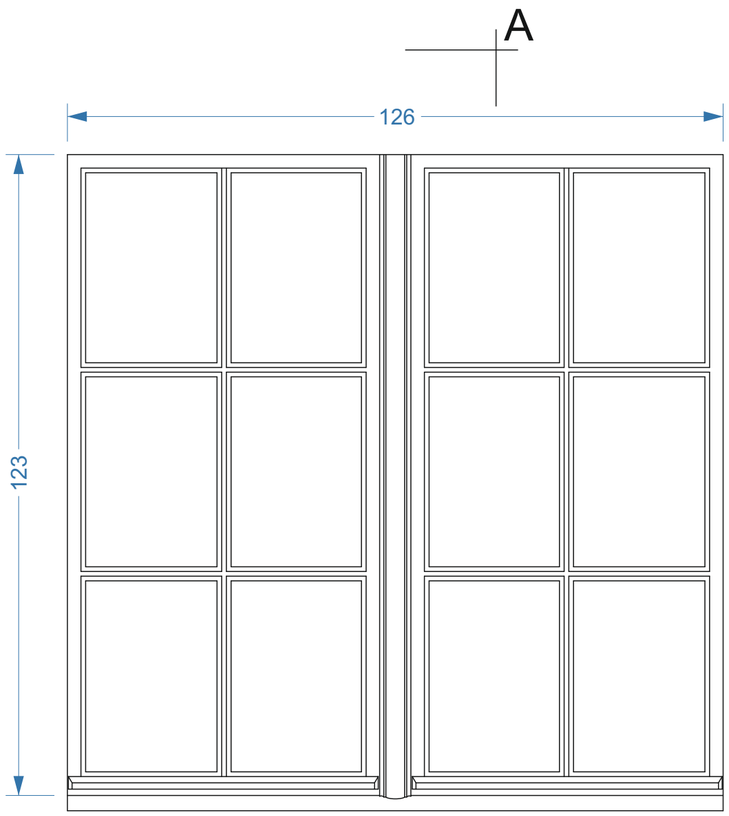

widok od zewnątrz

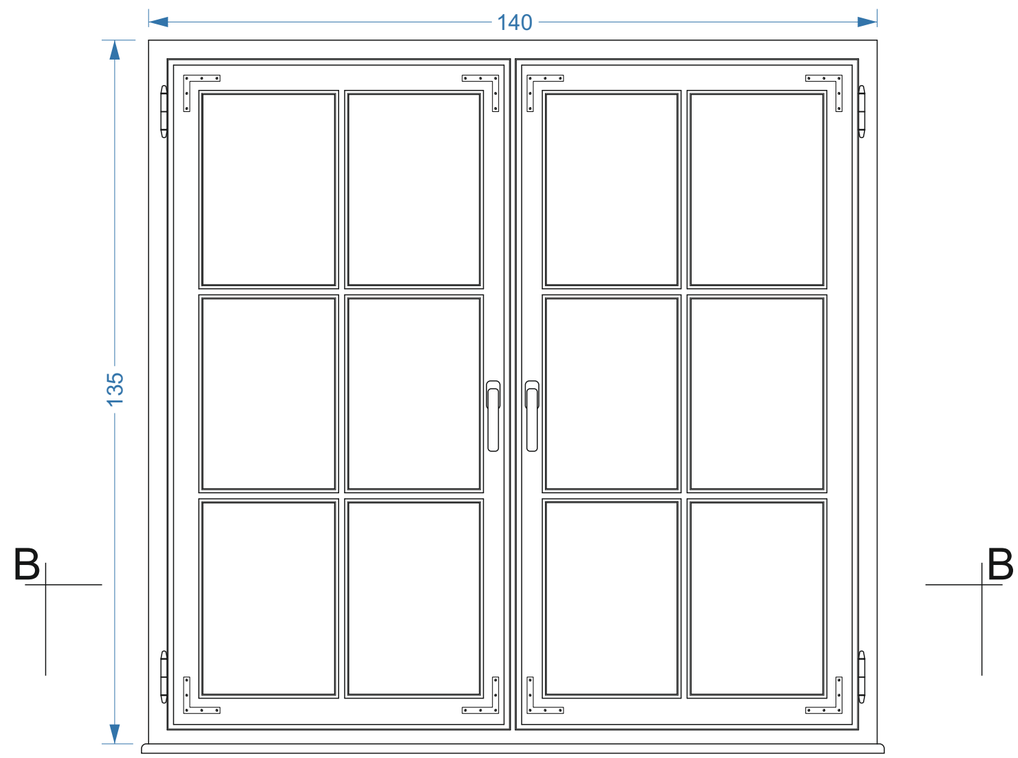

widok od wewnątrz

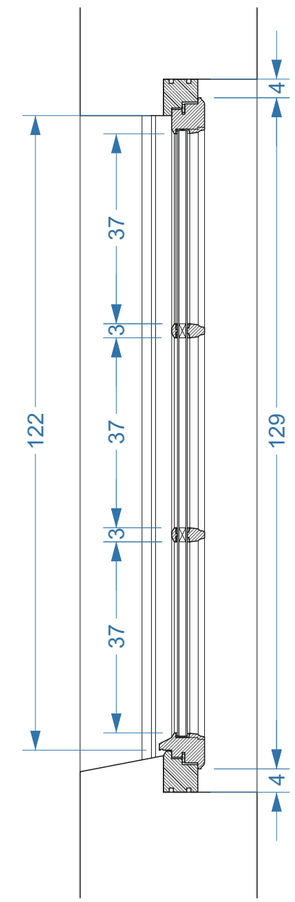

przekrój pionowy A-A

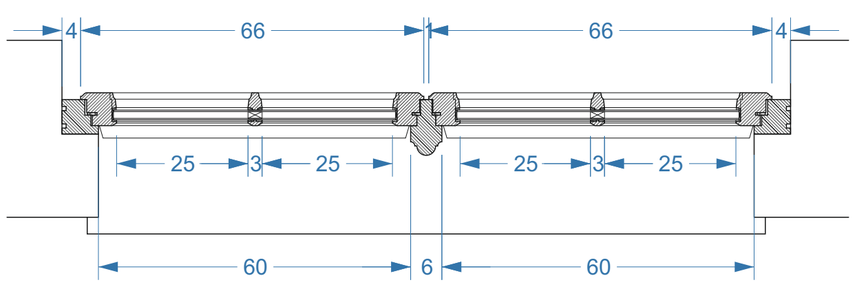

przekrój poziomy B-B

GENERAŁÓWKA
ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻCJI
OKIEN WE WSCH. ELEWACJI
PODDASZA

Widoki i przekroje

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024 | skala 1:10 | nr rys. 4

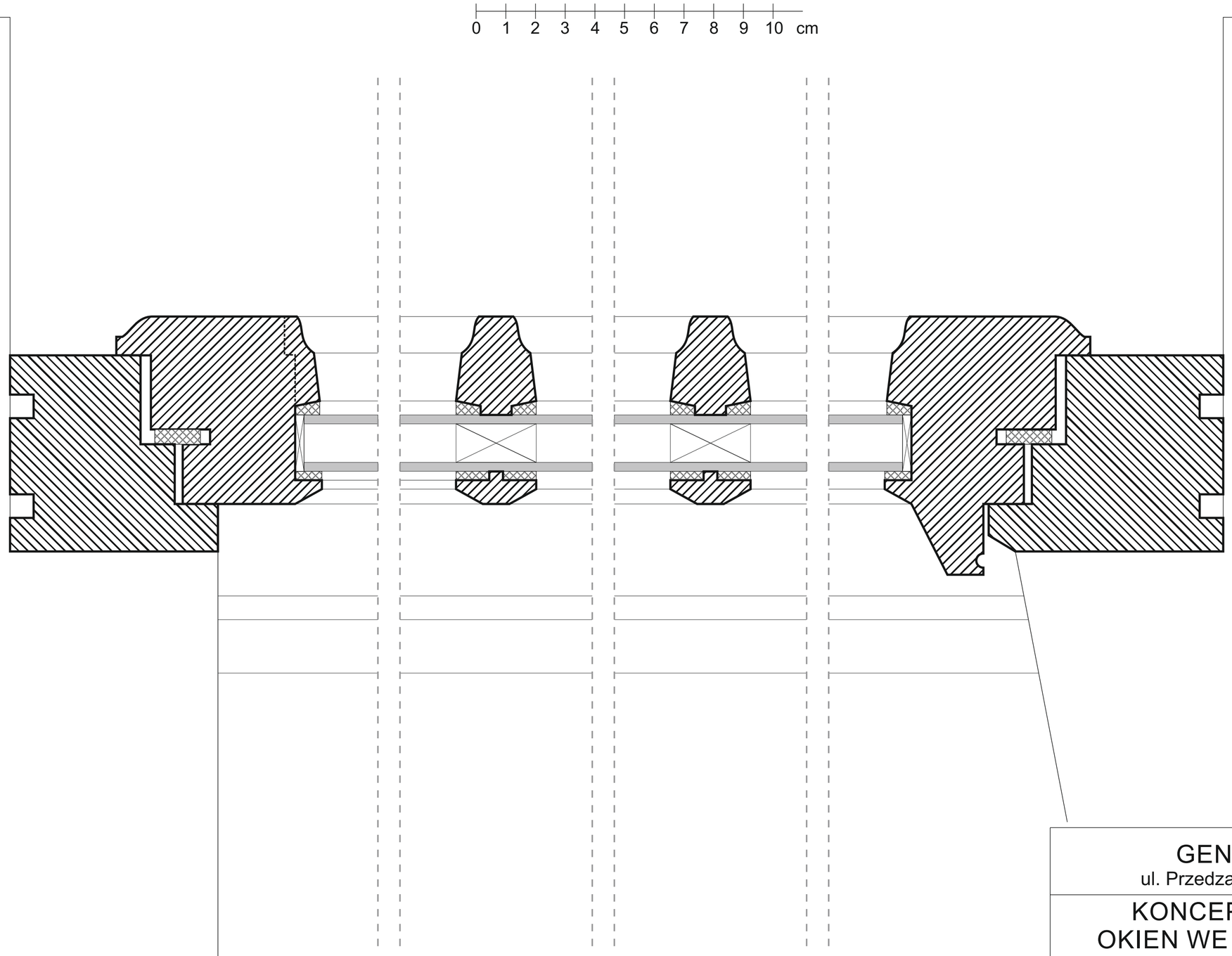

PRZEKRÓJ PIONOWY A-A

GENERAŁÓWKA
ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻCJI
OKIEN WE WSCH. ELEWACJI
PODDASZA
Przekrój pionowy A-A

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024 | skala 1:1 | nr rys. 5

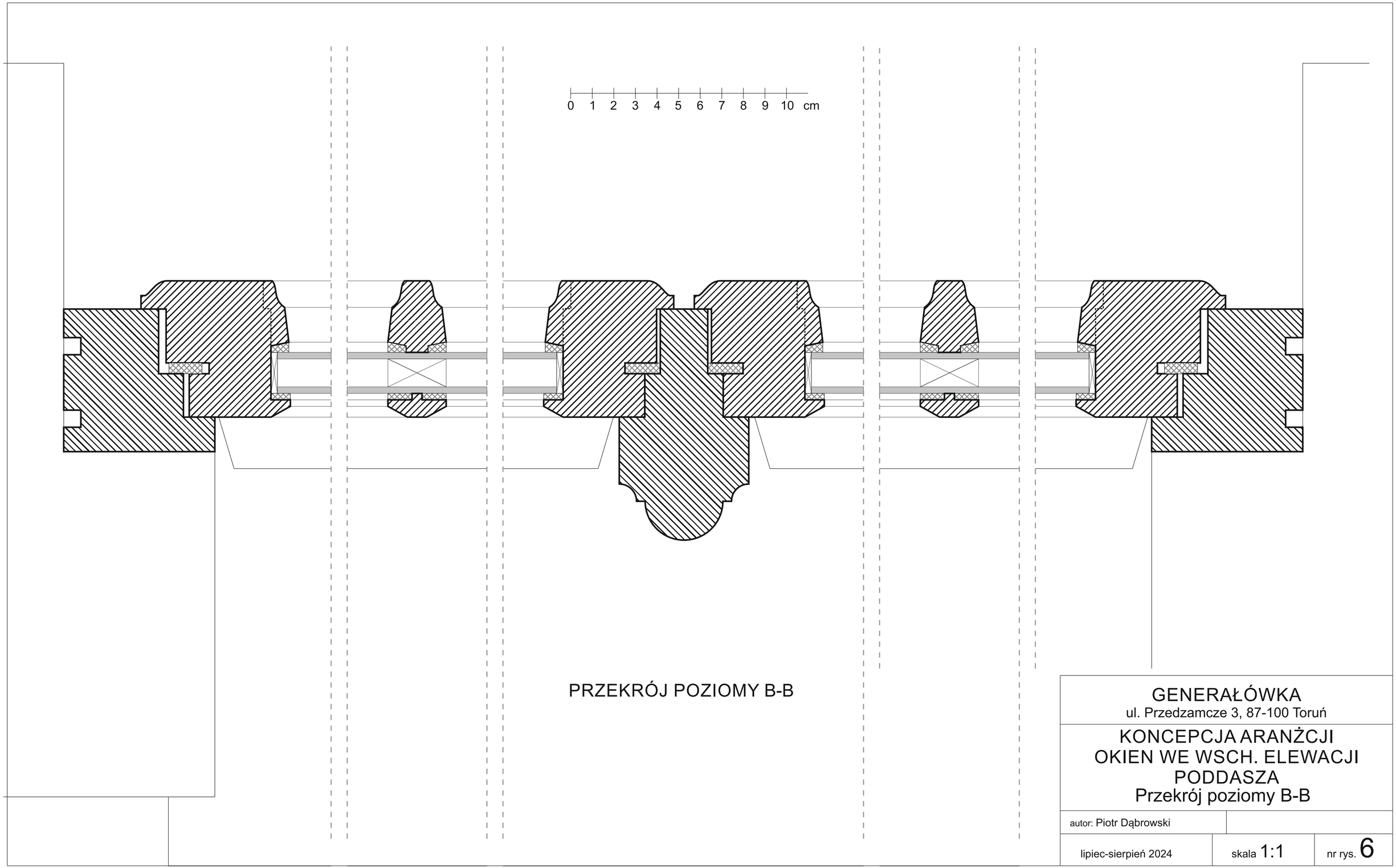
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 cm
PRZEKRÓJ POZIOMY B-B
GENERAŁÓWKA
ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń
KONCEPCJA ARANŻCJI
OKIEN WE WSCH. ELEWACJI
PODDASZA
Przekrój poziomy B-B
autor: Piotr Dąbrowski
lipiec-sierpień 2024
skala 1:1
nr rys. 6

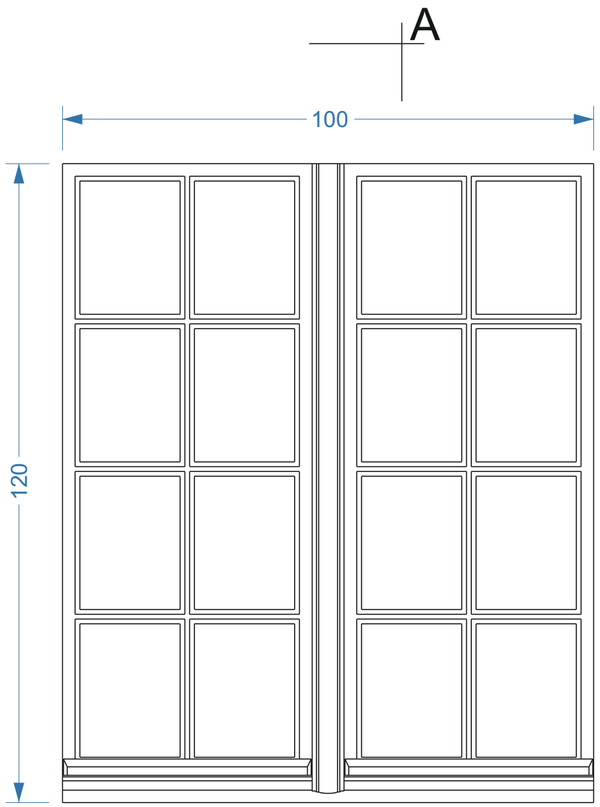

widok od zewnątrz

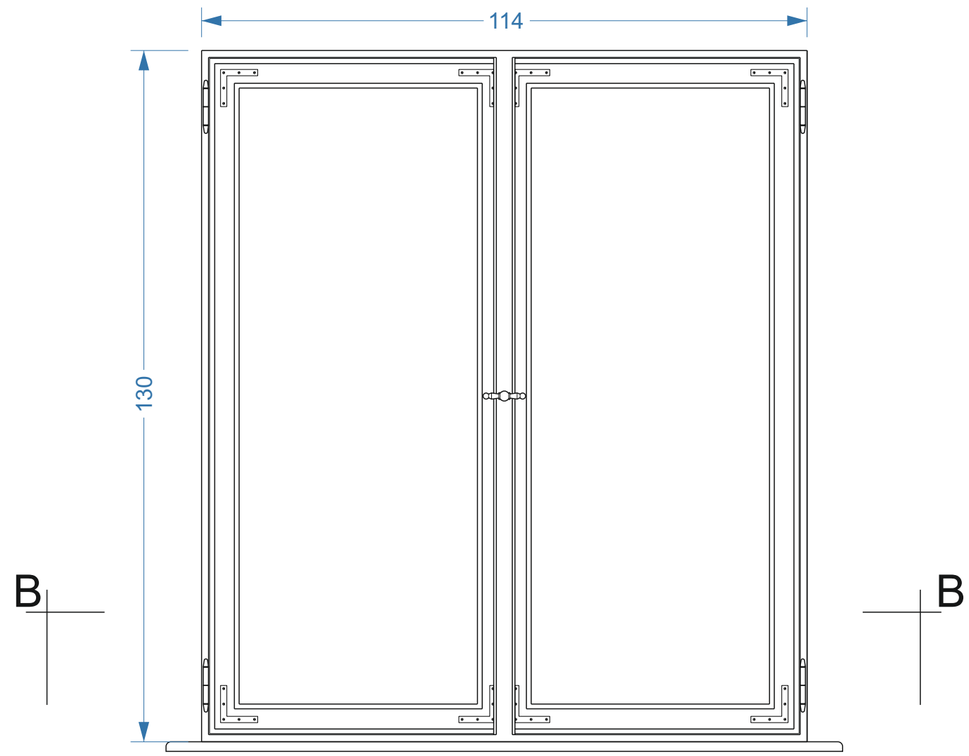

widok od wewnątrz

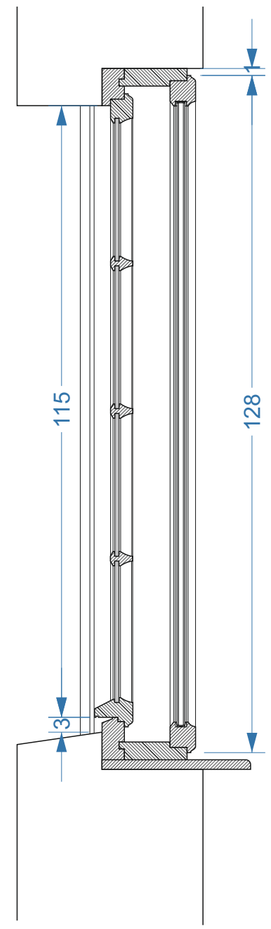

przekrój pionowy A-A

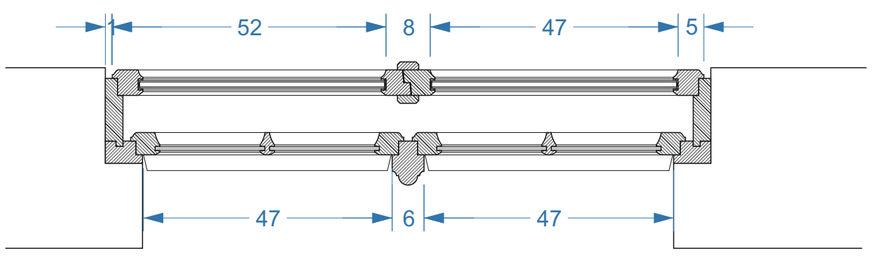

przekrój poziomy B-B

GENERAŁÓWKA
ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻACJI
OKNA ELEWACJI ZACHODNIEJ
NA POZIOMIE TARASU
Widoki i przekroje

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024 | skala 1:10 | nr rys. 7

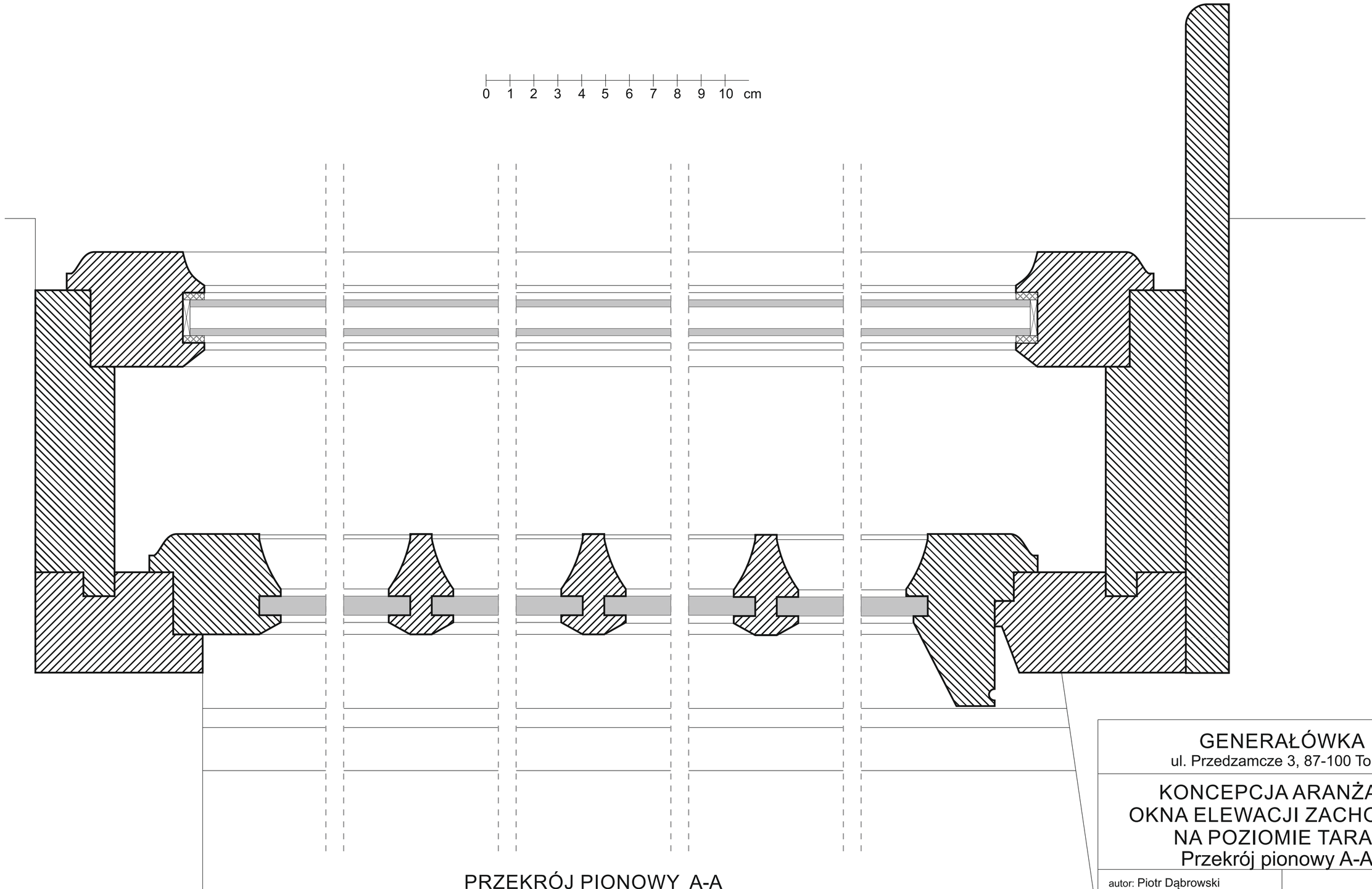

GENERAŁÓWKA
ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻACJI
OKNA ELEWACJI ZACHODNIEJ
NA POZIOMIE TARASU
Przekrój pionowy A-A

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024	skala 1:1	nr rys. 8

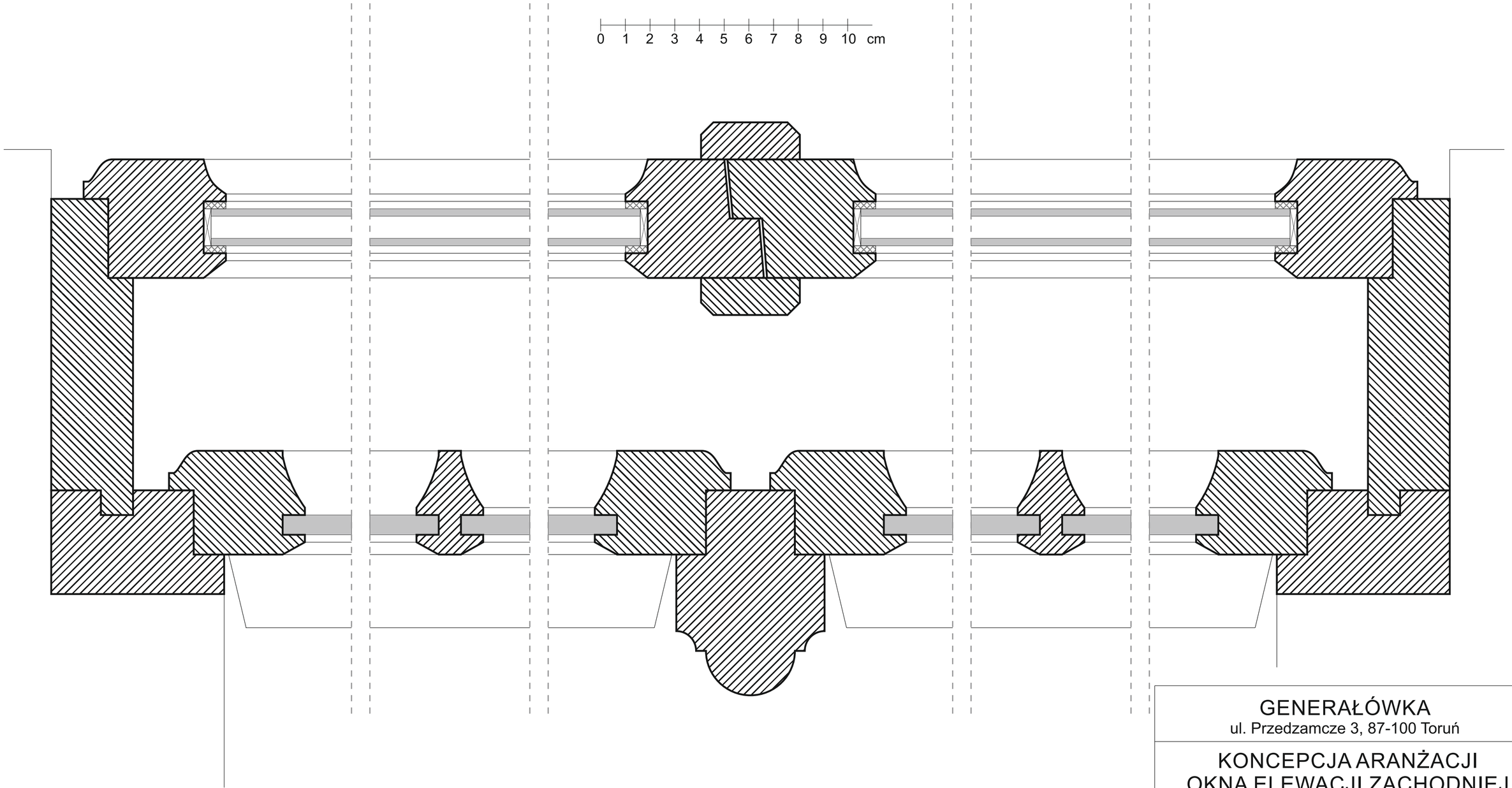

PRZEKRÓJ POZIOMY B-B

GENERAŁÓWKA
ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻACJI
OKNA ELEWACJI ZACHODNIEJ
NA POZIOMIE TARASU

Przekrój pionowy A-A

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024	skala 1:1	nr rys. 9

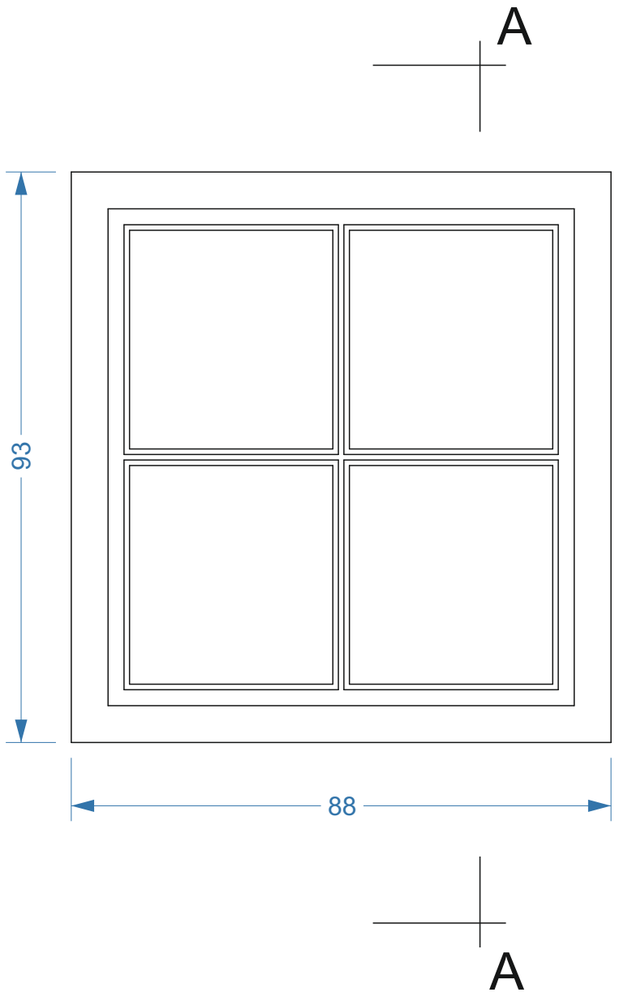

widok od zewnątrz

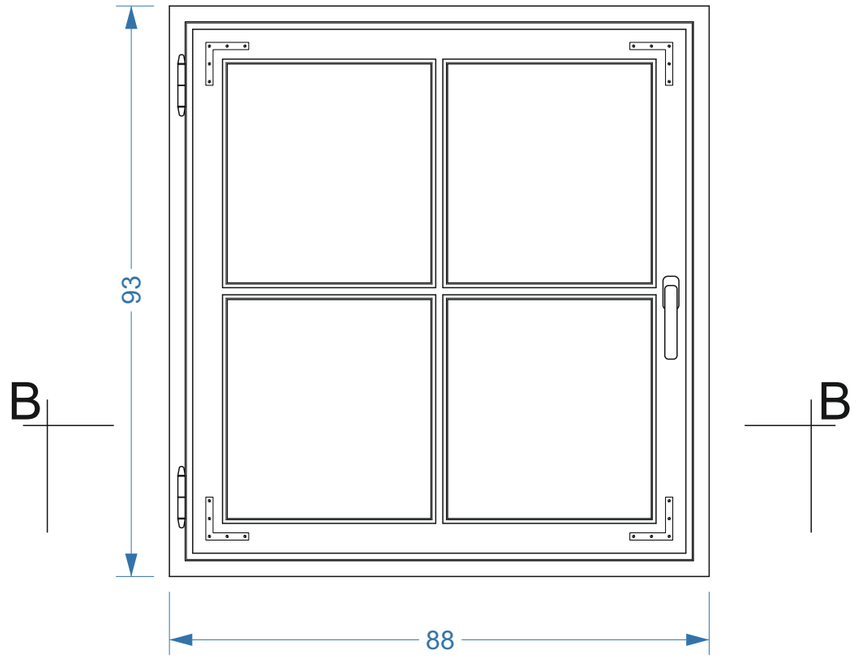

widok od wewnątrz

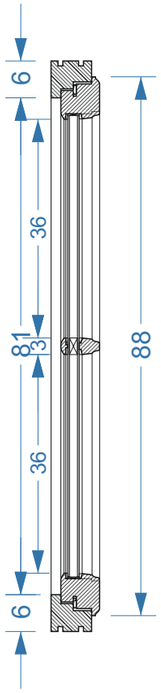

przekrój pionowy A-A

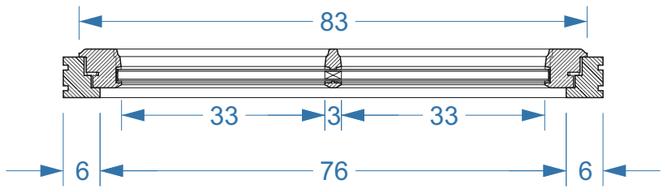

przekrój poziomy B-B

GENERAŁÓWKA
ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻACJI
OKNA LUKARNY
W PD. POŁACI DACHU

Widoki i przekroje

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024	skala 1:10	nr rys. 10

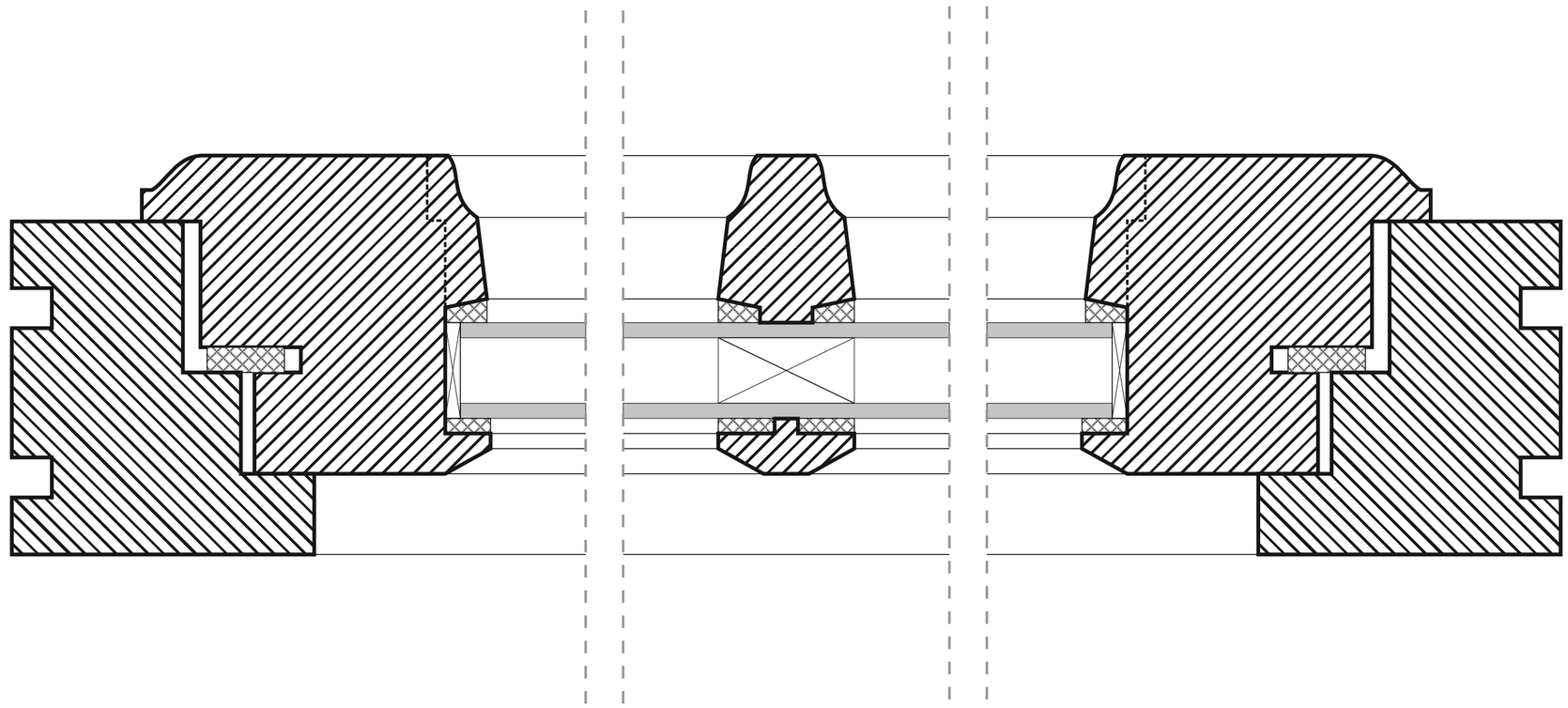

PRZEKRÓJ PIONOWY A-A

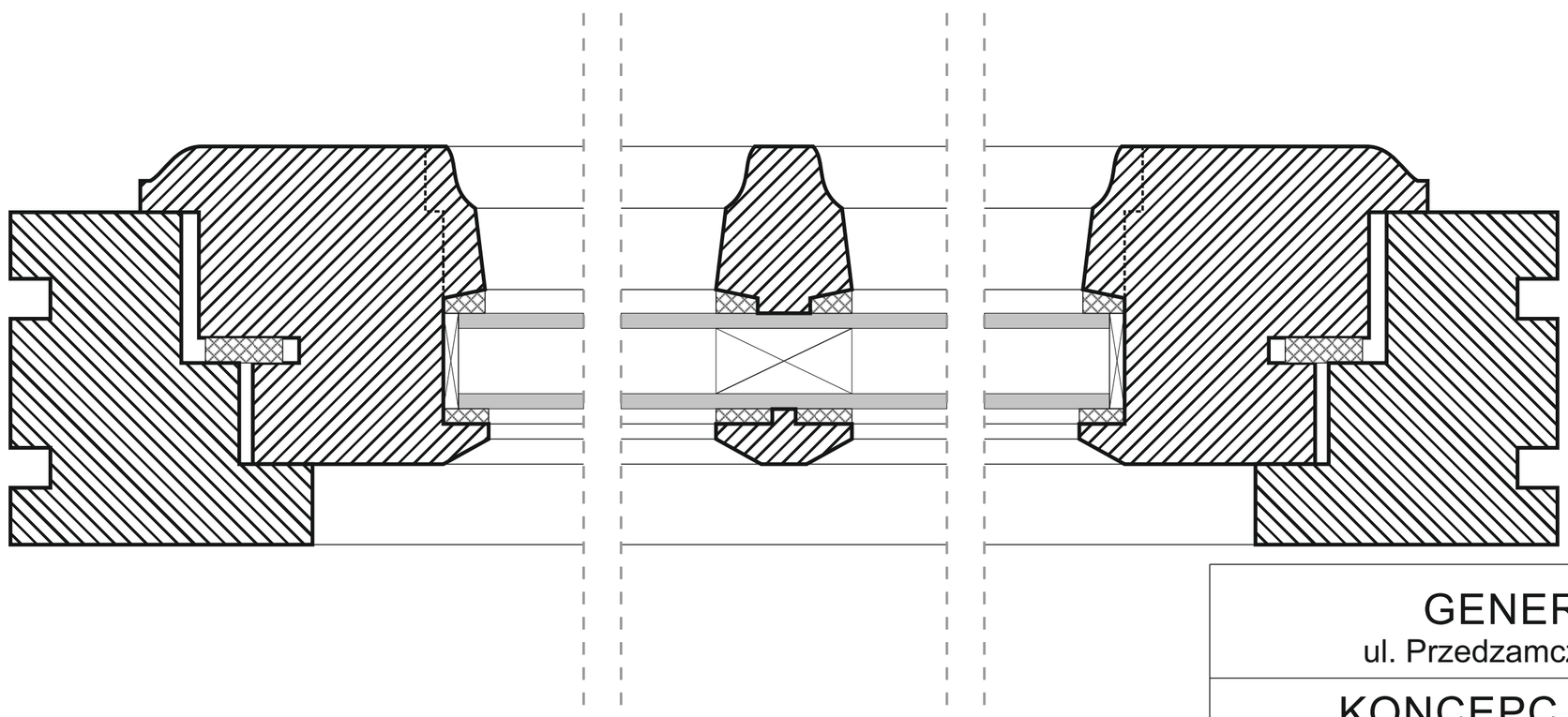

PRZEKRÓJ POZIOMY B-B

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 cm

GENERAŁÓWKA
ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻACJI
OKNA LUKARNY
W PD POŁACI DACHU

Przekrój pionowy A-A
Przekrój poziomy B-B

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024 | skala 1:1 | nr rys. 11

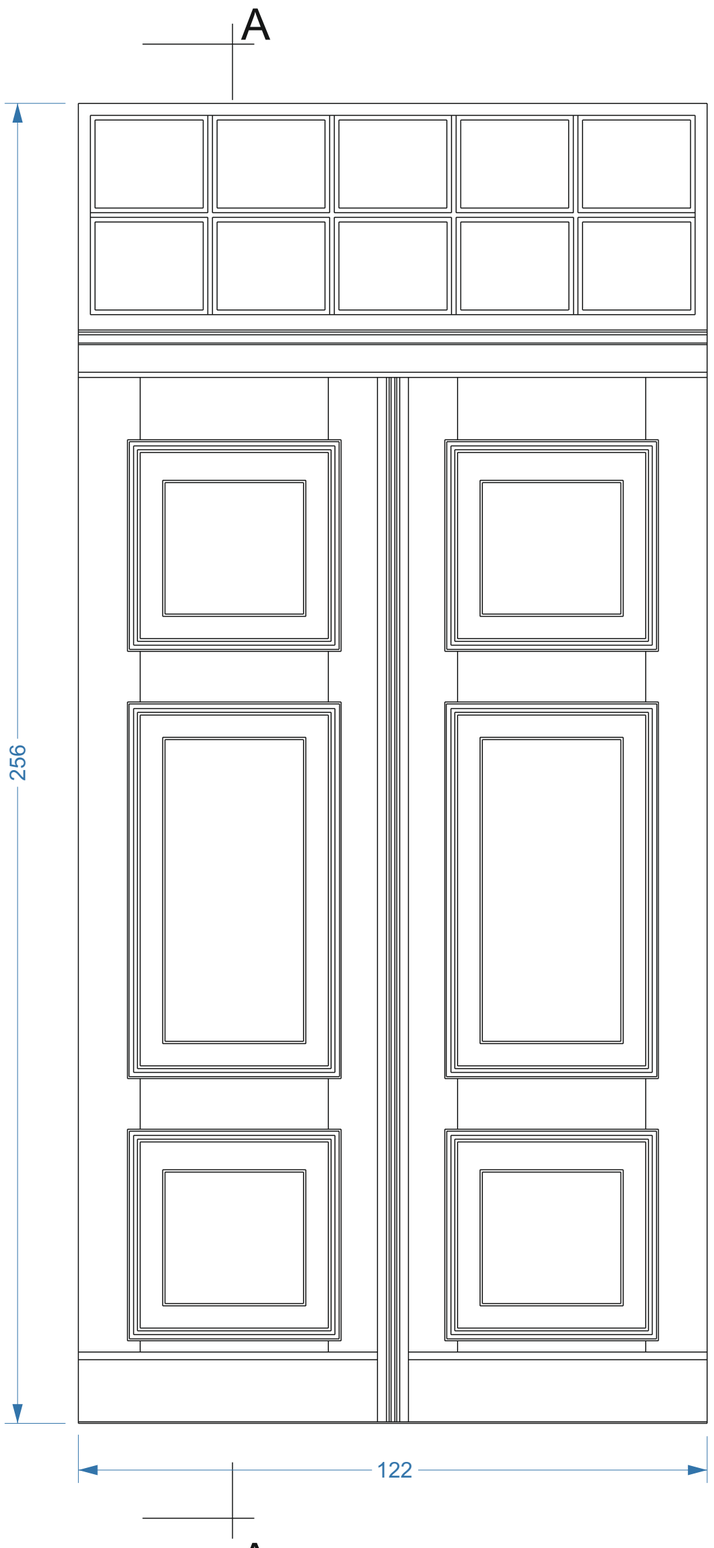

widok od zewnątrz

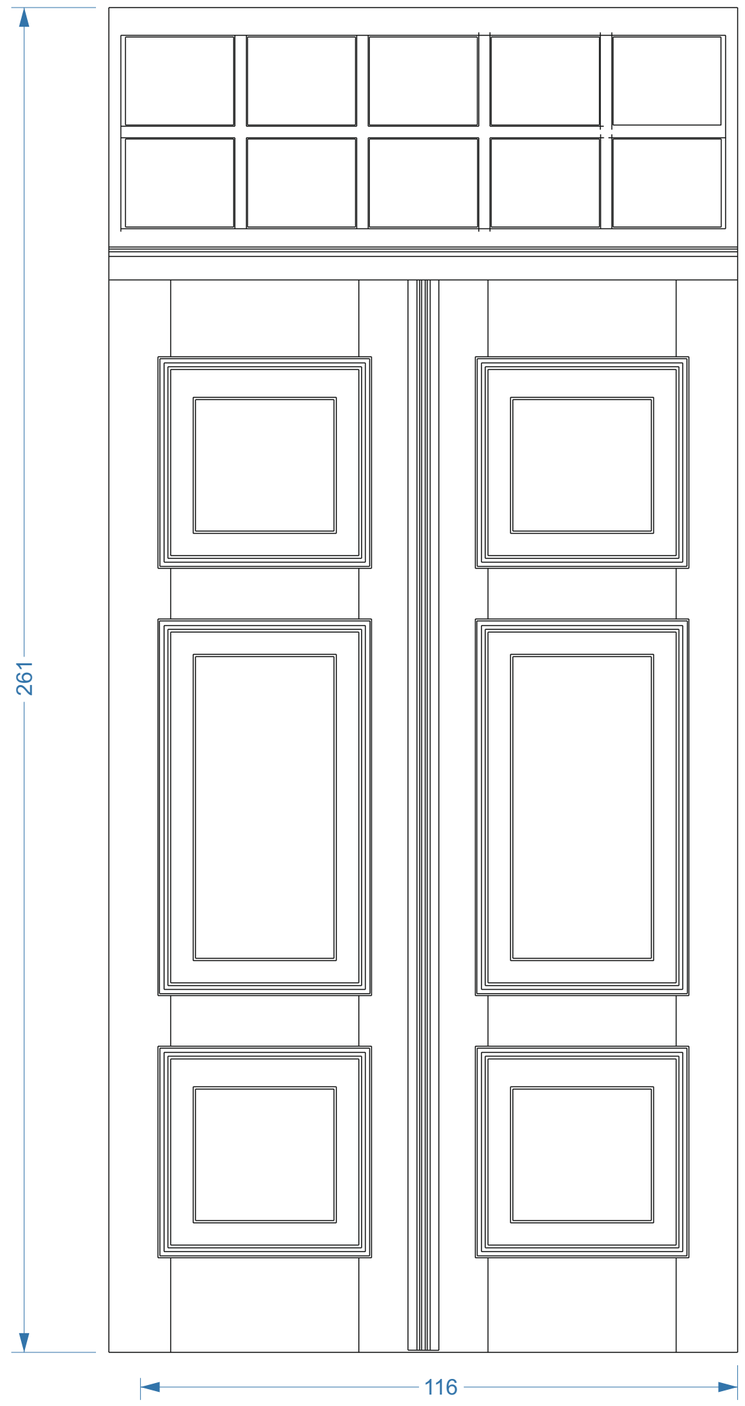

widok od wewnątrz

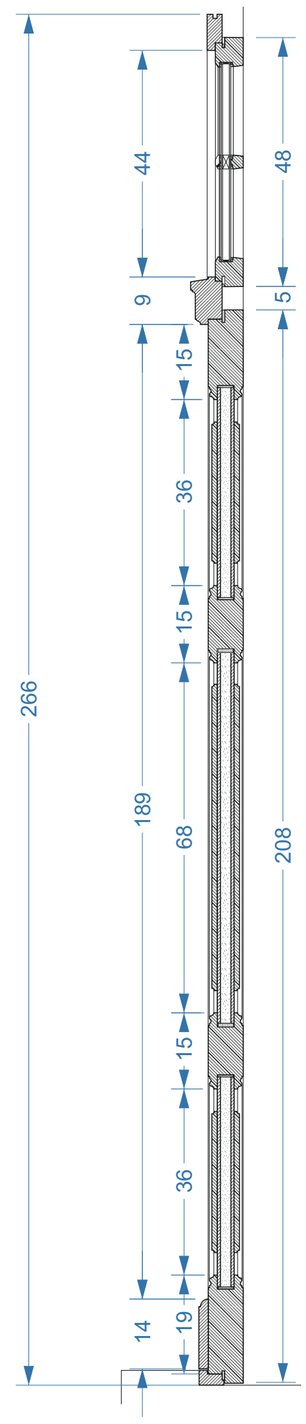

przekrój pionowy A-A

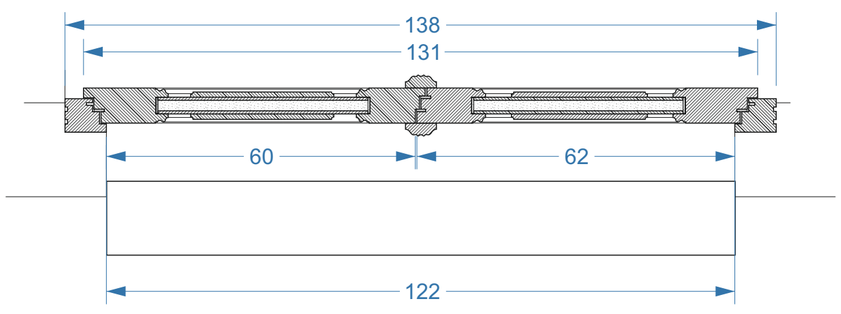

przekrój poziomy B-B

GENERAŁÓWKA

ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻACJI GŁÓWNYCH DRZWI WEJŚCIOWYCH

Widoki i przekroje

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024 | skala 1:10 | nr rys. 12

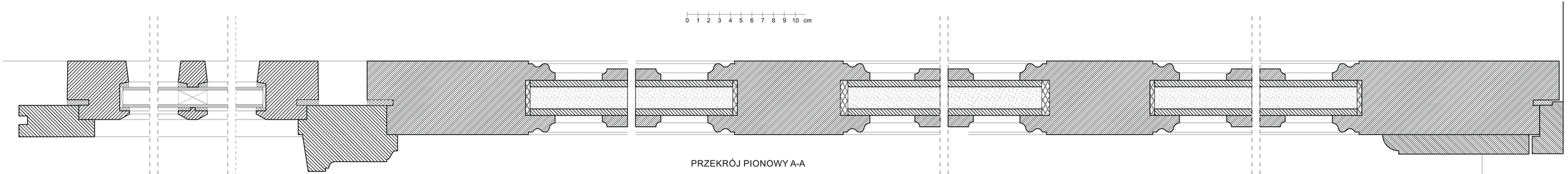

PRZEKRÓJ PIONOWY A-A

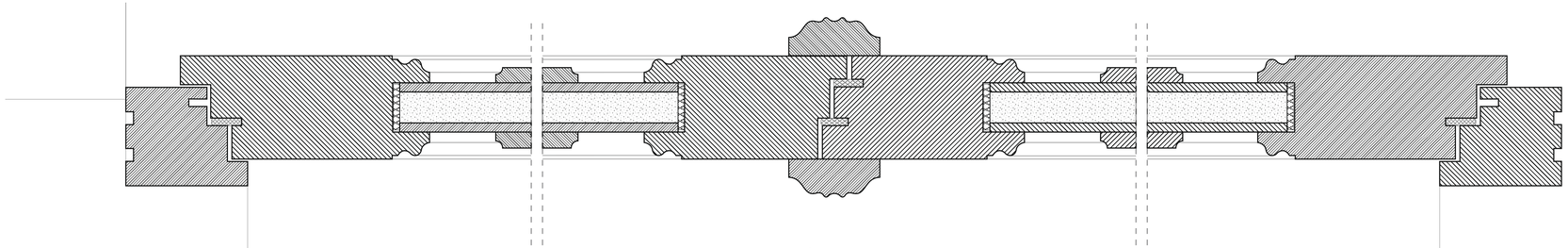

PRZEKRÓJ POZIOMY B-B

GENERAŁÓWKA
ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻACJI
GŁÓWNYCH DRZWI WEJŚCIOWYCH

Przekrój pionowy A-A

Przekrój poziomy B-B

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024 | skala 1:1 | nr rys. 13

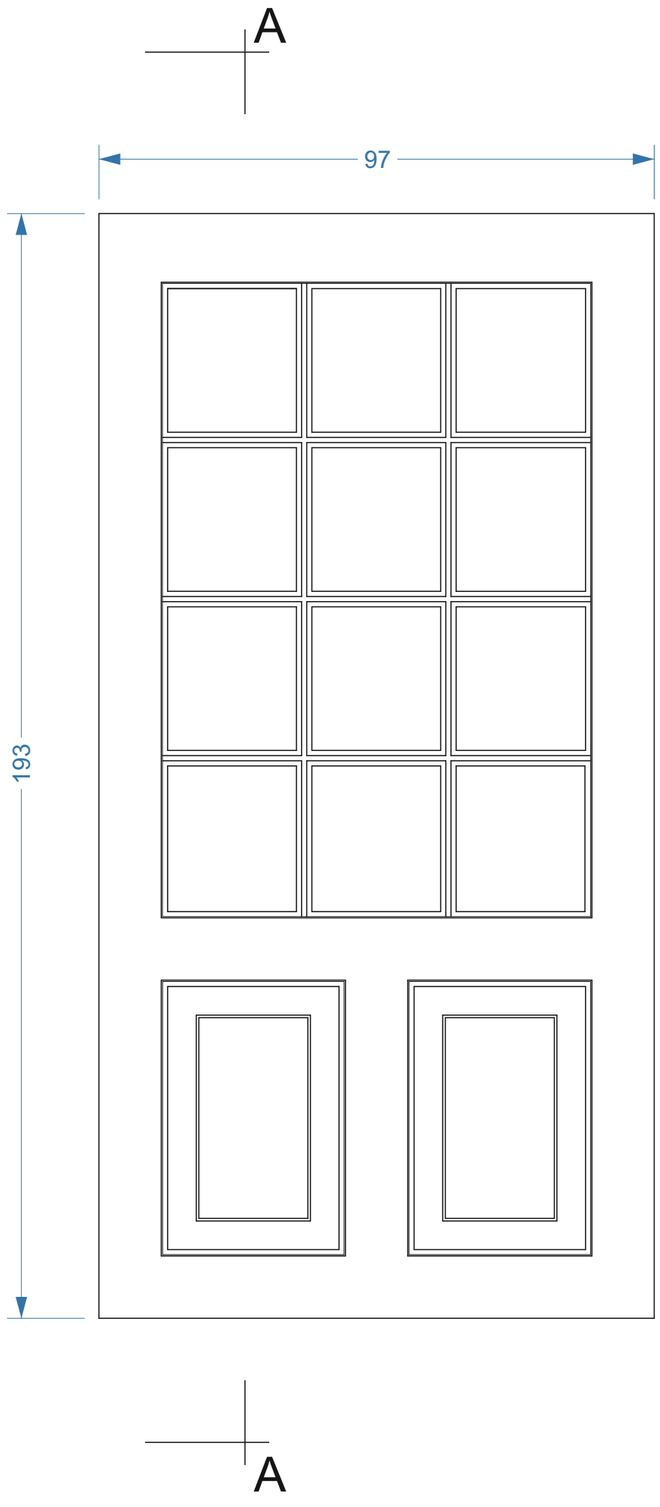

widok od zewnątrz

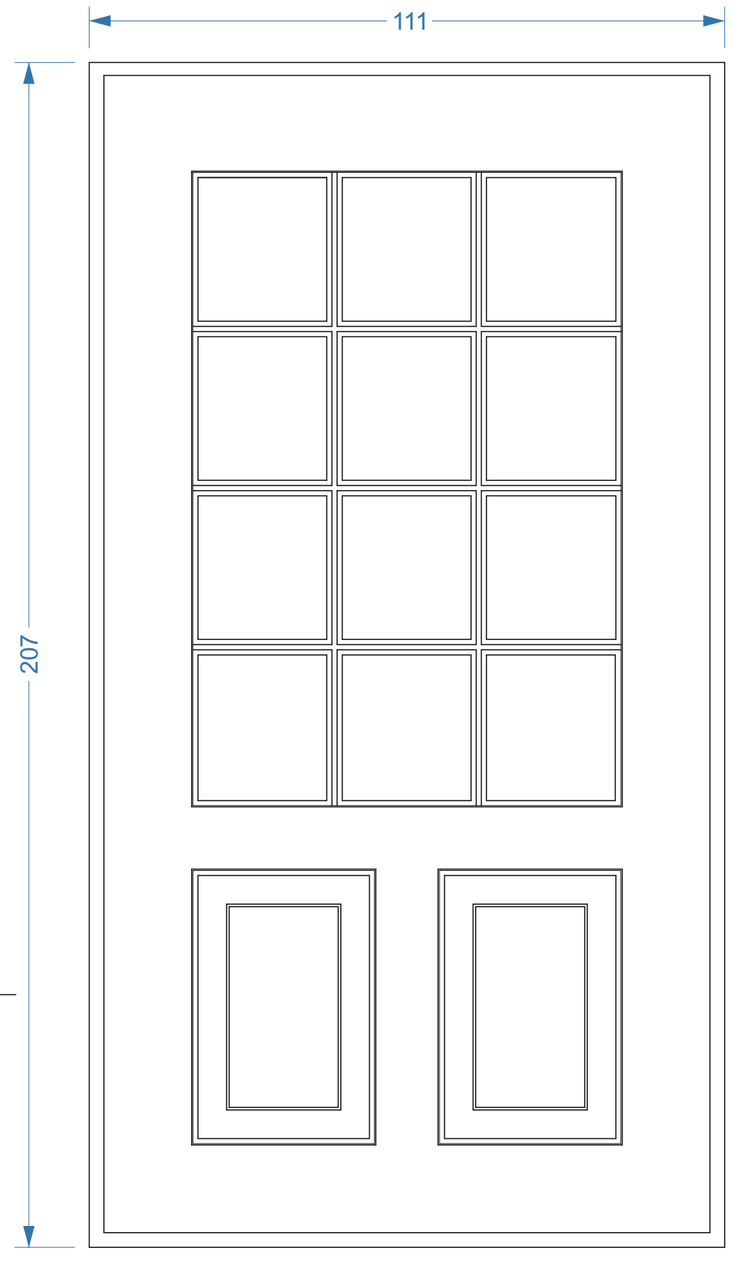

widok od wewnątrz

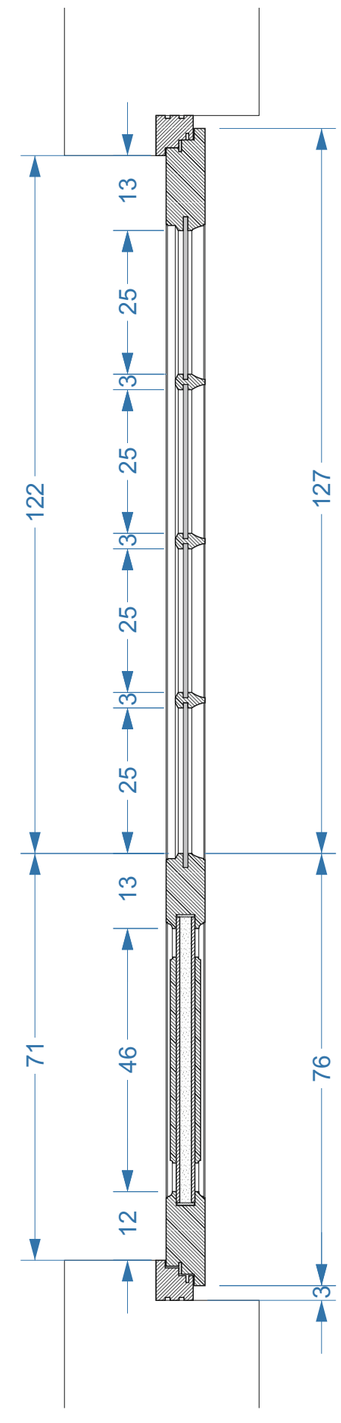

przekrój pionowy A-A

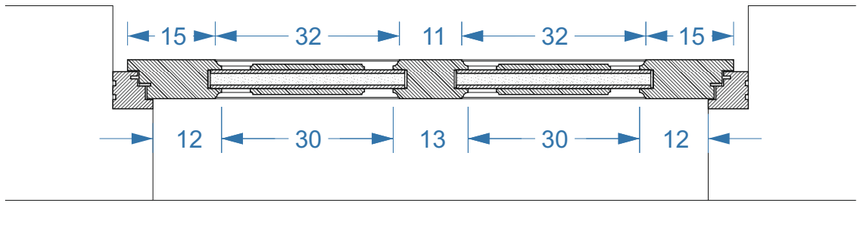

przekrój poziomy B-B

GENERAŁÓWKA

ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻACJI DRZWI PROWADZĄCYCH NA TARAS

Widoki i przekroje

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024	skala 1:10	nr rys. 14

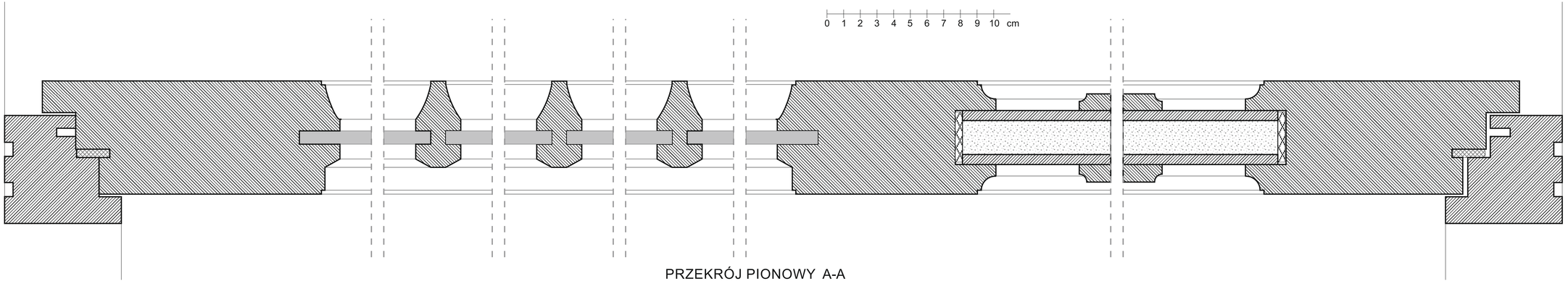

PRZEKRÓJ PIONOWY A-A

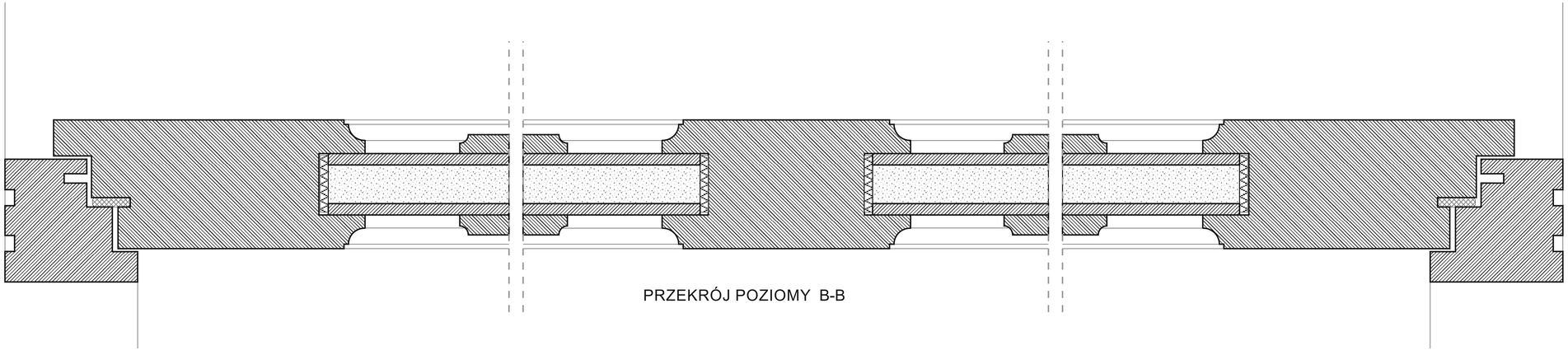

PRZEKRÓJ POZIOMY B-B

GENERAŁÓWKA
ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻACJI
DRZWI PROWADZĄCYCH NA TARAS
Przekrój pionowy A-A
Przekrój poziomy B-B

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024 | skala 1:1 | nr rys. 15

elewacja północna

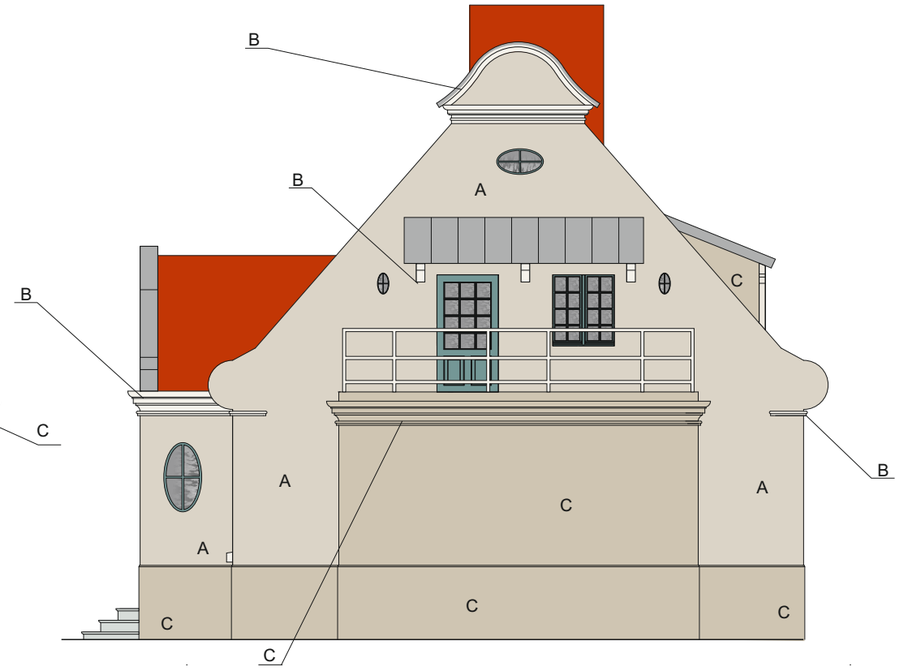

elewacja zachodnia

	Zasadniczy kolor korpusu elewacji wg palety Keim - Palete Exclusiv nr **9354**	A
	Ciągniony detal architektoniczny, parapety uszaki lukarny, balustarada tarasu, drewniane elementy nośne daszka nad tarasem wg palety Keim - Palete Exclusiv nr **9357**	B
	Cokół, boki lukarny,elewacje przybudówki zach. łącznie z gzymsem koronującym uszaki lukarny, balustarada tarasu, wg palety Keim - Palete Exclusiv nr **9351**	C

Nowe stolarki okienne i drzwiowe, okiennice RAL nr **6011**

Obróbki blacharskie z blachy tytanowo-cynkowej

GENERAŁÓWKA

ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

PROJEKT KOLORYSTYKI

Elewacja północna i zachodnia

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024

skala 1:100

nr rys. 16

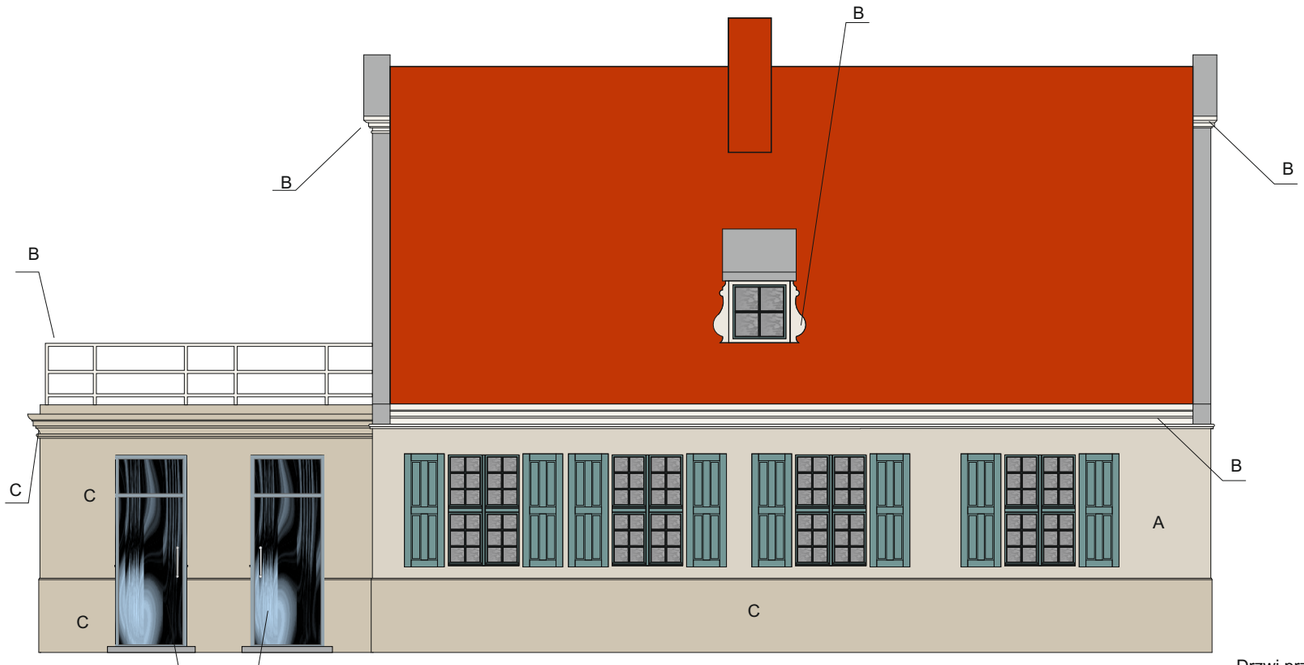

elewacja północna

Nowe drzwi z wielkiej szyby
z elementami metalowymi

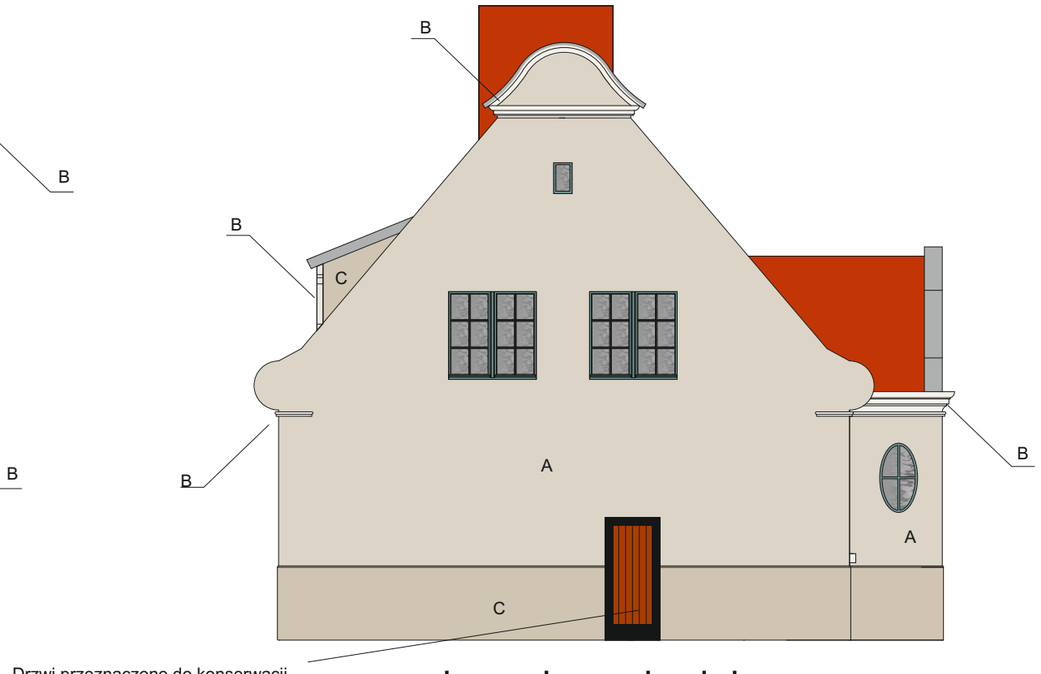

Drzwi przeznaczone do konserwacji

elewacja zachodnia

GENERAŁÓWKA

ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

PROJEKT KOLORYSTYKI

Elewacja południowa i wschodnia

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024	skala 1:100	nr rys. 17

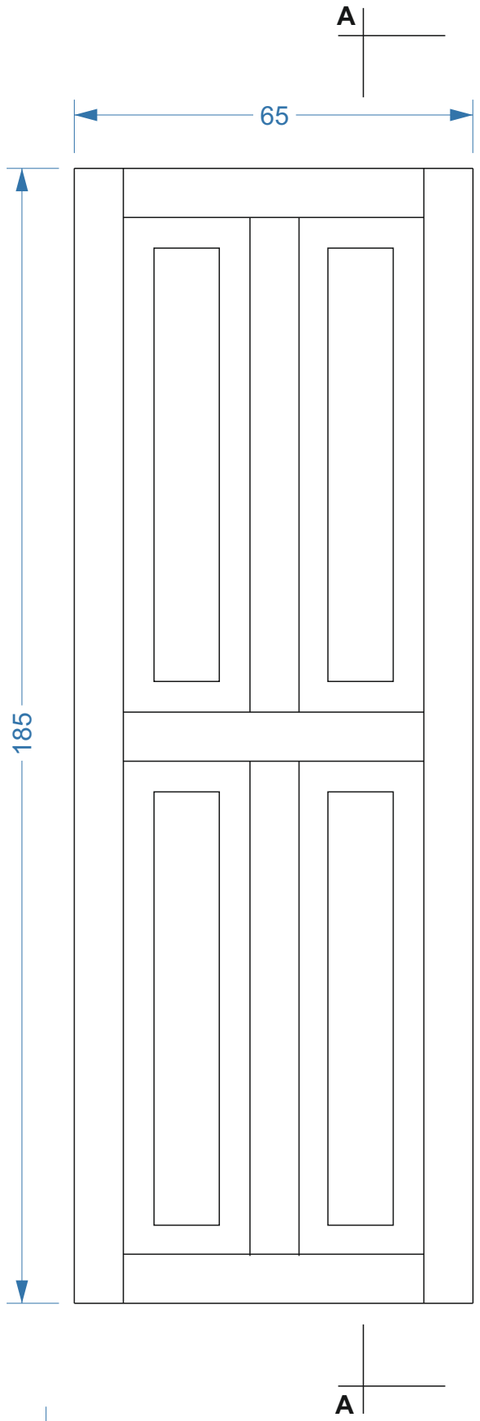

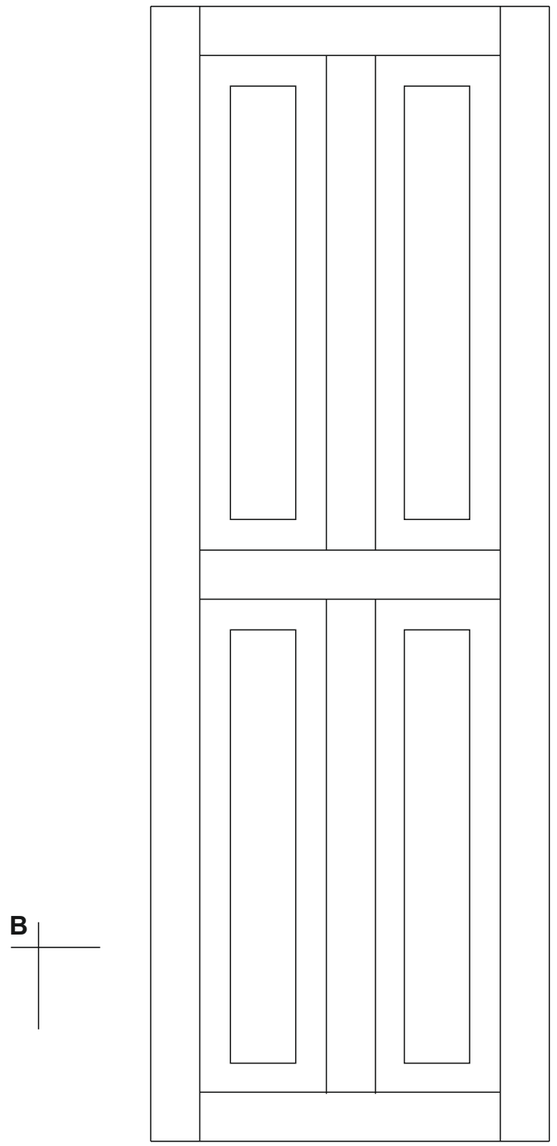

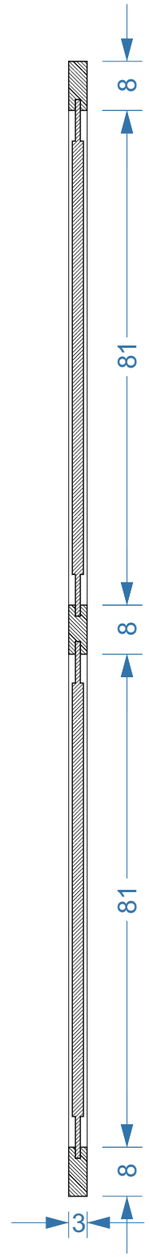

przekrój pionowy A-A

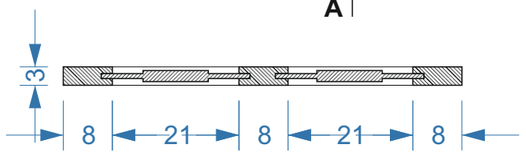

przekrój poziomy B-B

GENERAŁÓWKA
ul. Przedzamcze 3, 87-100 Toruń

KONCEPCJA ARANŻACJI OKIENNIC
widoki i przekroje

autor: Piotr Dąbrowski

lipiec-sierpień 2024 | skala 1:10 | nr rys. 18